

INHOUD

INHOUD.....	2
1. Voorwoord.....	3
2. Inleiding.....	4
3. Wmo als verbindende schakel in hervormingen.....	6
4. Aanscherping van sociaal Apeldoorns beleid.....	7
Korte terugblik op de Wmo.....	7
Strategische sociale visie 2020 vertaald naar Wmo 2015.....	7
Doorgaan op het ingeslagen pad met aanscherping van keuzes.....	10
5. Verbindend thema: Toegang.....	12
6. Vooruitblik.....	13
Waar staan we nu en waar gaan we heen?.....	13
Nieuwe rolverdeling passend bij de transformatie.....	13
Ogenschijnlijke tegenstelling: schaalvergroting versus schaalverkleining.....	14
7. Agenda 2015 - 2018.....	15
8. Samenhang met overige decentralisaties.....	19
Samenhang Wmo en Participatiewet.....	19
Samenhang Wmo en Jeugdwet.....	20
Extramuralisering.....	20
Samenwerking in de regio.....	21
Samenwerking met zorgverzekeraars.....	21
9. Financiën.....	22
Verdeling budget.....	22
Aansluiting bij Meerjaren Programma Begroting (MPB).....	22
Reeds benoemde risico's in MPB en risicodocumenten.....	23
Bijlage 1 Toelichting bij de agenda 2015-2018.....	24
Algemene voorzieningen.....	24
Maatwerkvoorzieningen.....	32
Wmo-thema's.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Kwaliteit.....	46
Bijlage 2 Overzicht beleid en regelgeving.....	48
Bijlage 3 Overzicht van relevante regio's.....	49
Bijlage 4 Aanbevelingen Rekenkamercommissie Apeldoorn.....	50
Bijlage 5 Lijst gebruikte afkortingen (alfabetische volgorde).....	52

Verwijderd: 36

1. Voorwoord

Voor u ligt het Wmo beleidsplan van de gemeente Apeldoorn zoals in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 is vereist.

In artikel 2.1.2, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) is het volgende bepaald:

“De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning.”

Dit plan ligt nu voor u: het Wmo-beleidsplan 2015-2018.

Dit plan heeft een hybride karakter gekregen. De Sociaal strategische visie, die loopt tot 2020, is minutieus doorgelopen en aangevuld met beleid dat de afgelopen jaren is ontwikkeld en vastgesteld. De Sociaal strategische visie is nog steeds actueel, maar is op meerdere onderdelen met dit Wmo-beleidsplan aangescherpt. Daarnaast bevat dit plan een agenda met onderwerpen die nog uitgewerkt moeten worden. Ieder onderwerp wordt apart kort toegelicht.

Het Wmo-beleidsplan 2015-2018 levert ook een bijdrage aan het realiseren van de acht aanbevelingen die door Rekenkamercommissie Apeldoorn van de gemeenteraad zijn gedaan in het onderzoek naar de sturing van zorg en welzijn in Apeldoorn. Het rapport van dit onderzoek is getiteld “De kanteling als kompas” en verscheen in september 2014. De aanbevelingen die de Rekenkamercommissie Apeldoorn heeft gedaan zijn in dit plan verwerkt.

Het concept van het Wmo-beleidsplan 2015-2018 is om advies voorgelegd aan de adviesraad Wmo Apeldoorn. Deze raad heeft op 16 maart 2015 geadviseerd. De adviezen zijn verwerkt in het plan.

2. Inleiding

De ontwikkelingen rond de decentralisaties in het sociale domein zijn de afgelopen periode in razend tempo verlopen. Met man en macht werd gewerkt om op 1 januari 2015 klaar te zijn voor de nieuwe taken, terwijl de bestaande werkzaamheden gewoon doorliepen. Achter elkaar werden notities en verordeningen aangeboden en u heeft dan ook al veel kunnen lezen over diverse onderdelen van de Wmo 2015 en van andere ontwikkelingen in het sociale domein. Het is een hele kunst om in dit woud van informatie het overzicht te bewaren en voor ogen te houden waar we naar op weg zijn.

Vanuit de Wmo 2015 ligt er de wettelijke eis een beleidsplan op te stellen. We grijpen dit beleidsplan aan om u het overzicht en de stip op de horizon weer te geven. We doen niet over wat in andere stukken al beschreven staat, maar vatten samen en verwijzen voor verdieping naar de oorspronkelijke stukken. Verder kijken we vooral vooruit, schetsen een toekomstperspectief en geven aan welke stappen de komende jaren gezet moeten worden om richting dit beeld op te schuiven.

Het is goed te beseffen dat we bezig zijn met structurele veranderingen in het sociale domein. We hebben ons daarbij in eerste instantie gefocust op het bewerkstelligen van de transitie: het halen van de datum van 1 januari 2015 waarop de nieuwe wet- en regelgeving is ingericht. Het werk is hiermee niet gedaan. We gaan verder met de transformatie, het bewerkstelligen van een cultuuromslag in de manier waarop we als samenleving omgaan met mensen die ondersteuning nodig hebben om zo zelf- en samenredzaam mogelijk te kunnen zijn. We gaan daarbij uit van waar mensen nog wél zelf toe in staat zijn en wat zij zelf en samen met hun netwerk kunnen oplossen, voordat wordt overgegaan tot het bieden van ondersteuning vanuit de gemeente. Deze zienswijze wordt ook wel 'de kanteling' genoemd en maakt vanaf 2010 onderdeel uit van de werkwijze van de Wmo. Belangrijke thema's bij de transformatie zijn onder meer de doorontwikkeling van de toegang tot voorzieningen, de inrichting van sociale wijkteams en de samenwerking in de regio, bijvoorbeeld op het gebied van onderwerpen als beschermd wonen en basismobiliteit.

Beleidsmatig is de stukkenstroom aardig op orde: voor de meeste Wmo-gerelateerde onderwerpen is inmiddels beleid vastgesteld. Op het gebied van uitvoering ijlen de activiteiten echter na en ervaringen uit het verleden leren ons dat we zeker een jaar of vier nodig zullen hebben voordat alle zaken geïmplementeerd zijn. Hierin is een grote rol weggelegd voor de uitvoerende onderdelen van de Wmo: het Wmo-loket (team Wijkondersteuning), het team Realisatie waarvan ook het account- en contractmanagement deel uitmaakt en het Werkplein Activerium. Voor alle onderdelen geldt dat zij én te maken krijgen met een nieuwe set aan taken én met een grote uitbreiding van de teams om over voldoende capaciteit te beschikken om het werk aan te kunnen. En dat alles binnen een context waarin het nog onduidelijk is wat de korting van de budgetten voor effect gaat hebben op de samenleving. Eén ding staat voorop: voorzieningen moeten terecht komen bij de burgers die het echt niet zelf kunnen regelen en betalen.

Dit beleidsplan wordt nog vooral aangevlogen vanuit de Wmo 2015, met hier en daar een gezamenlijke uitwerking met de Jeugdwet, maar we hebben de wens toe te groeien naar meer samenhangend beleid voor de uitvoering van de Jeugdwet, Participatiewet, Wmo 2015 en thema's die verband houden met de Wet passend onderwijs. Dit kan consequenties met zich meebrengen voor de manier waarop we de uitvoering vormgeven en dus voor de manier waarop we de gemeentelijke organisatie inrichten. De eerste stappen zijn al gezet om ideeën uit te werken hoe deze verdere afstemming vormgegeven kan worden.

Als er iets duidelijk is geworden in de afgelopen anderhalf jaar, dan is dit dat het tempo en de manier waarop we gewend zijn om te gaan met de ontwikkeling van ons beleid danig zijn veranderd. De dynamiek die gepaard gaat met de hervormingen in het sociale domein vraagt van ons dat we zaken sneller opvolgen, meer integratie aanbrengen tussen de thema's in het

sociaal domein en meer in gezamenlijkheid met burgers en aanbieders optrekken bij de ontwikkeling van en reflectie op beleid. Daarbij heeft de gemeente de verantwoordelijkheid de kwaliteit van de te leveren ondersteuning te waarborgen.

Naast het inregelen van de feitelijke uitvoering van de Wmo en de aanscherping van bijbehorend beleid gaat in de periode van 2015-2018 dan ook veel aandacht uit naar het ontwikkelen van een nieuwe en sneller opvolgende manier van verantwoording en kwaliteitsbewaking.

3. Wmo als verbindende schakel in hervormingen

De gemeente Apeldoorn is erop gericht haar taken in het sociale domein zo integraal mogelijk vorm te geven. Immers, een burger kan voor verschillende onderwerpen een beroep op ondersteuning doen: op het gebied van de Wmo, werk en inkomen, participatie, welzijn, jeugd, onderwijs, preventieve gezondheidszorg etc. Het feit dat deze beleidsterreinen alle eigen regelgeving en geldstromen kennen, bemoeilijkt integraal beleid. Ondanks alle goede beleidsvoornemens ontstaan hierdoor nog steeds situaties waarin iemand met een ondersteuningsvraag van het kastje naar de muur wordt gestuurd.

Met de decentralisaties heeft de regering voor ogen dat besluiten over de wijze waarop en de mate waarin mensen ondersteund moeten worden genomen moeten worden op het bestuurlijk niveau dat het dichtst bij de burger staat: de gemeente. Door de uitvoering van een aantal wetten in handen te geven van gemeenten ontstaat de mogelijkheid om samenhangend sociaal beleid te maken, dat aansluit bij lokale behoeften. Uitgangspunt daarbij is dat meer dan voorheen gekeken wordt naar wat mensen in hun omgeving zelf kunnen oplossen. Een burger moet zo optimaal mogelijk zelfstandig mee te kunnen doen en daarbij kunnen rekenen op een doorlopende lijn van ondersteuning op alle leefgebieden, in plaats van tegen instanties en regelgeving aan te lopen die georganiseerd zijn vanuit beleidsvelden en losse geldstromen. Het is nodig dat er een samenhangend systeem ontstaat, waarin de verschillende beleidsterreinen en bijbehorende financiën met elkaar worden verweven.

De Wmo staat niet op zichzelf maar maakt onderdeel uit van een pakket van veranderingen in het sociale domein. De hervorming van de langdurige zorg - met als zwaartepunt de invoering van de Wmo 2015 - raakt een veelheid van onderwerpen op het snijvlak van zorg en welzijn, daar waar de Wet langdurige zorg (Wlz), Wmo 2015 en de Zorgverzekeringswet (Zvw) bij elkaar komen. Daarbij komen onderwerpen langs zoals de positie van de huisarts in de sociale infrastructuur, extramuralisering (de scheiding van wonen en zorg), inzet van de wijkverpleegkundige als schakel tussen medische en sociale zorg, etc.¹. Daarnaast is er ook sprake van de decentralisatie van de Wet op de Jeugdzorg naar de Jeugdwet en van veranderingen op het gebied van werk en inkomen met de Participatiewet. Een vierde belangrijke ontwikkeling is de recente invoering van de Wet passend onderwijs, die dezelfde kanteling beoogt te maken als de Wmo: niet de beperkingen van een kind staan centraal in het onderwijs, maar de mogelijkheden en er dient een passend ondersteuningsaanbod te komen als een kind daar behoefte aan heeft.

De Wmo verplicht de gemeenten verbindingen te leggen tussen de diverse onderdelen in het sociale domein. De Wmo 2015 kan dienen als basis om de verschillende thema's die meerdere wetten (Jeugdwet, Participatiewet en Wet passend onderwijs) raken in samenhang vorm te geven. Hierbij valt te denken aan zaken als de inrichting van de toegang tot voorzieningen, de manier waarop wordt omgegaan met persoonsgebonden budgetten, de inrichting van een algemeen meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling ('Veilig Thuis'), de inrichting van ontmoetingsplekken en dagbesteding en de inrichting van monitoring en kwaliteitsbewaking. Voor meer informatie over de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de drie decentralisaties wordt verwezen naar Hoofdstuk 8.

¹ Meer informatie over de afstemming Wmo-Zorgver

4. Aanscherping van sociaal Apeldoorns beleid

Korte terugblik op de Wmo

Per 1 januari 2015 is de Wmo 2015 van kracht. Het maatschappelijk doel van de Wmo is 'meedoen'. De Wmo moet ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en kunnen meedoen in de samenleving, waar nodig geholpen door vrienden, familie of bekenden. Het uitgangspunt wordt dan ook gevormd door zelf- en samenredzaamheid. Een vraag om ondersteuning wordt in de Wmo behandeld binnen de sociale context van de aanvrager. Zijn familie of vrienden in staat te helpen? Indien dit niet of niet geheel lukt, heeft de gemeente de verantwoordelijkheid ondersteuning te bieden.

De Wmo is niet nieuw voor gemeenten. De eerste variant van de Wmo trad op 1 januari 2007 in werking en verving de Wet voorziening gehandicapten (Wvg), de huishoudelijke verzorging uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Welzijnswet. Daarbij leefde nog sterk de oude gedachte uit de Wvg dat mensen op basis van vastgestelde problematiek recht hadden op compensatiemaatregelen en hiervoor konden aankloppen bij de gemeente. Het aanspreken van hulpvragers op zelfredzaamheid en ondersteuning vanuit het netwerk kwam in eerste instantie nog niet zo op gang. Daar kwam verandering in toen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in 2009 een nieuwe manier van werken introduceerde, de zogenaamde 'kanteling'. Hierbij werden gemeenten ondersteund om een nieuw werkproces te ontwikkelen, waarbij de gemeente met hulpvragers in gesprek ging over hun mogelijkheden tot participatie in plaats van slechts de beperkingen die iemand ervoer. Er werd hierdoor meer een aanbod op maat aangeboden in plaats van een standaardoplossing voor een standaard beperking. Vanuit de gedachte dat nog meer maatwerk geleverd kan worden is de Wmo per 1 januari 2015 uitgebreid met verantwoordelijkheid voor (ambulante) begeleiding, kortdurend verblijf, het vervoer dat hiermee samenhangt, een gedeelte van de persoonlijke verzorging voor mensen die dit niet zelfstandig kunnen, beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Strategische sociale visie 2020 vertaald naar Wmo 2015

De Wmo wordt vaak aangehaald als aanjager van de grote veranderingen in het sociale domein. Maar in Apeldoorn wordt al veel langer met een dergelijke visie op het sociaal domein gewerkt. Het concept om in te zetten op zelf- en samenredzaamheid werd reeds verwoord in de Sociaal strategische visie 'Betrokken actief Apeldoorn 2020' uit 2001 (Sociaal strategische visie). Als missie werd daarin het volgende benoemd:

"Apeldoorn is in 2020 een aantrekkelijke leef- en werkstad. Het is een dynamische én rustige, betrokken gemeenschap. Goede basisvoorzieningen in wijken en dorpen en levendige sociale netwerken zorgen voor een stevig sociaal fundament."

Daarbij werden vijf uitgangspunten benoemd:

1. Een betrokken actieve gemeenschap;
2. Ruimte voor ontmoeting en ontspanning;
3. Zorg voor kwetsbare groepen;
4. De vereniging en straat aan zet en
5. Een betrouwbare overheid die zorgdraagt voor goede dienstverlening.

Deze visie is verder uitgewerkt in de nota "Participeren in de civil society" uit 2010 waarmee het veranderde rijksbeleid met betrekking tot de AWBZ werd uitgewerkt en de Nota Begeleiding "De kracht van Apeldoorners" van 2012

De vijf uitgangspunten gelden nog steeds en de keuzes voor de Wmo worden onder andere in dit licht afgewogen.

De decentralisaties doen daarnaast ook een ander beroep op de gemeente: er zal flink budgettair gestuurd moet worden om alle kortingen die gepaard gaan met de overheveling van de budgetten waar te kunnen maken.

In welke opzichten heeft dit budgettaire kader invloed op deze uitgangspunten?

1. Een betrokken actieve gemeenschap, maar niet meer alleen vrijblijvend

Uit de sociaal strategische visie 2020:

'De mensen in Apeldoorn zijn moeder, vader, oma, opa, buurvrouw, buurman, werknemer, werkgever, partner, familielid, vriendin, vriend, vrijwilliger en ze zijn burger van Apeldoorn. Burger zijn ze in relatie tot de overheid en de Apeldoornse samenleving als geheel. Burgerschap zegt iets over de rol die mensen vervullen ten opzichte van elkaar, buiten vriendschapsbanden of familierelaties. Burgerschap zegt iets over de bijdrage die mensen willen leveren aan de samenleving, de mate waarin zij zich verantwoordelijk voelen voor de samenleving. De gemeente Apeldoorn staat voor een betrokken, actieve gemeenschap.'

In het licht van de decentralisaties en met name de Wmo geldt dit uitgangspunt eens te meer. Een betrokken, actieve gemeenschap vraagt om een hoge dichtheid van mensen die meedoen, die participeren. Hiertoe geeft de Wmo, net als de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet passend onderwijs, ook vanuit wettelijk perspectief handvatten. Daar waar de Sociaal strategische visie streeft naar betrokkenheid van burgers bij elkaar, vormt dit voor de Wmo een vaststaand uitgangspunt. Mensen worden geacht in hun eigen leefomgeving tot oplossingen te komen. Dit is niet vrijblijvend meer. Als dit niet lukt worden mogelijk oplossingen gevonden in algemene voorzieningen, waar zij samen met anderen mee kunnen doen.

2. Ruimte voor ontmoeting en ontspanning, nu ook om binnen het budget passende ondersteuning te kunnen bieden

Uit de Sociaal strategische visie 2020:

'We vinden het belangrijk dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Ontmoeting is immers een waarborg voor betrokkenheid. Onze ambitie kent twee elementen. Fysiek ruimte bieden aan speelplaatsen, sportvelden, groen en ontmoetings-accomodaties. Daarnaast mensen stimuleren om iets te ondernemen met elkaar.'

In de Wmo wordt groots ingezet op het gebruik van algemene voorzieningen. Door meer mensen gebruik te laten maken van een algemene voorziening in plaats van een maatwerkvoorziening hopen we de kosten van het sociaal domein te kunnen indammen. Daartoe subsidiëren we onder andere ontmoetingsactiviteiten en dagbestedingsactiviteiten. Op deze manier wordt dit uitgangspunt een belangrijke pijler om het budget te kunnen beheersen.

3. Zorg voor kwetsbare groepen, maar wel zo snel mogelijk, licht mogelijk, dichtbij en zo lang als nodig

Uit de Sociaal strategische visie 2020:

'Met deze ambitie spreken we uit dat we een bijzondere verantwoordelijkheid hebben voor die mensen die het zelf niet redden. Als de gemeenschap niet in staat is om deze mensen op te vangen, is ingrijpen van de overheid noodzakelijk. Ons doel is dat de kwetsbare en zorgafhankelijke mensen als volwaardige burgers in de samenleving worden opgenomen. Dit betekent dat deze groeiende groep zo lang mogelijk zelfstandig woont in een geschikte woning, dat zij meedenkt en meedoet in de wijk (...).'

Deze ambitie zou ingegeven kunnen zijn door de nieuwe Wmo, hij past één op één in de visie van deze wet. Met bovenstaande twee uitgangspunten in het achterhoofd (veel oplossen in het netwerk, zo veel mogelijk algemene voorzieningen) staan we nog steeds voor deze ambitie. Met daarbij de opmerking dat ondersteuning zo snel mogelijk, zo licht mogelijk,

dichtbij en zo lang als nodig moet worden ingezet om te voorkomen dat de druk op het budget vanuit individuele voorzieningen te hoog wordt. Dit laat overigens onverlet dat er burgers zijn die blijvend zijn aangewezen op de inzet van intensieve en specialistische zorg.

4. De vereniging en straat aan zet, ultieme plek voor innovatie en experiment

Uit de Sociaal strategische visie 2020:

'Apeldoorn wordt gemaakt op straatniveau en in verenigingen. Daar ontmoeten we elkaar, raken we betrokken en ontstaat wederzijds respect. Op dit 'kleine' schaalniveau zijn verschillen overbrugbaar en is het mogelijk om, vaak heel pragmatisch, aan de slag te gaan met 'grote' thema's als veiligheid, normen en waarden en integratie'.

Vanuit de Wmo is een grote plek ingeruimd voor burgerkracht: initiatieven die burgers gezamenlijk ontplooiën om bij te dragen aan het vergroten van participatie in de samenleving. De meest verregaande vorm hiervan is het in de Wmo 2015 opgenomen 'right to challenge'. Hiermee wordt het, naar Brits voorbeeld, mogelijk dat op buurtniveau dit 'right to challenge' wordt toegepast. Gedachte is dat bewoners hun buurt beter kennen, ze weten wat er leeft en kunnen daar met hun initiatief op inspelen. Daarom moeten bewoners, georganiseerd, de gemeente kunnen uitdagen om (een deel van) de zorg van de Wmo die door de gemeente wordt geleverd, beter uit te voeren dan de gemeente dat doet. Bewoners krijgen het recht om de gemeente uit te dagen als ze denken dat ze daartoe in staat zijn². Op die manier kunnen initiatieven worden ontplooid, die passend zijn en zo bijdragen aan zelf- en samenredzaamheid en vermindering van gebruik van voorzieningen of wellicht bijdragen aan het vergroten van oplossingsmogelijkheden binnen algemene voorzieningen.

5. Een betrouwbare overheid, dit uit zich in toeleiding, monitoring en bewaking van kwaliteit

Uit de Sociaal strategische visie 2020:

'Als overheid verwachten wij iets van mensen in hun rol als burger. We verwachten bijvoorbeeld van mensen (...) elkaar respectvol behandelen. We verwachten ook dat mensen zich bewust zijn van het feit dat ze niet alleen op de wereld zijn, maar dat ze deel uitmaken van hechte sociale netwerken. Dat individuele belangen soms moeten wijken voor collectieve belangen. Andersom mogen burgers van de overheid verwachten dat deze een betrouwbare partners is: geloofwaardig en consistent'.

De gemeente Apeldoorn streeft ernaar een consistent (Wmo)beleid te voeren, waardoor burgers weten wat zij in grote lijnen kunnen verwachten met betrekking tot de verschillende onderdelen van de Wmo. De koppeling van dit beleidsplan aan de strategische visie bevestigt deze consistentie: de lijn die in 2001 is ingezet is nog steeds van toepassing. Bij een betrouwbare overheid hoort ook een zorgvuldige afweging van collectieve belangen versus individuele belangen. In dit kader vervult de gemeente in de Wmo 2015 zowel de rol van opdrachtgever voor instellingen die ondersteuning bieden als beslisser over de inzet van individuele voorzieningen.

Uitgangspunt is steeds dat voorzieningen terecht moeten komen bij die mensen die deze echt nodig hebben en die dit niet zelf kunnen betalen. Van de gemeente mag daarom worden verwacht dat zij de effecten van het beleid en de bestede middelen goed in de gaten houdt op zowel individueel als collectief niveau en de kwaliteit van de ingezette dienstverlening waarborgt. Door alert te monitoren kan tijdig worden bijgestuurd.

Het te ontwikkelen systeem voor monitoring en effectmeting wordt zo ingericht dat het accent komt te liggen bij realisatie van de doelstelling Wmo, waarbij beheersing van kosten een van de criteria is. Het systeem moet immers leiden tot inzicht in een zo optimaal mogelijke inzet van het budget ten behoeve van de cliënten.

²Zie het rapport van de Rekenkamercommissie Apeldoorn "De kanteling als kompas".

Doorgaan op het ingeslagen pad met aanscherping van keuzes

We blijven dus streven naar een betrokken, actief Apeldoorn, zoals verwoord in de Sociaal strategische visie. Bovenstaande uitgangspunten, met aanscherping, staan daarbij centraal. Deze uitgangspunten worden aangevuld door een drietal onderwerpen die in de afgelopen jaren gemeentebreed zijn ingezet: inzet in de opbouw van een civil society, wijkgericht werken en integraal werken.

Participeren in de civil society

De Wmo 2007 gaf de gemeenten al eerder dan nu de opdracht om te 'kantelen' van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij. Daarom werd in 2010 de eerste aanvulling op de sociaal strategische visie uitgewerkt in de beleidsnota 'Participeren in de civil society'. Daarin wordt gesteld dat een actieve gemeenschap veronderstelt dat zoveel mogelijk mensen meedoen en een bijdrage leveren aan de maatschappij. Aansluitend hierop heeft de gemeente Apeldoorn onder aansturing van het Ministerie van VWS meegedaan aan het programma 'Welzijn nieuwe stijl' waarin geëxperimenteerd werd met welzijnsteams. Dit leidde tot de Nota Welzijn uit 2012, waarin dit voor zowel het welzijnswerk en ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers beleidsmatig werd uitgewerkt. Dit gedachtegoed sluit naadloos aan bij de Wmo 2015, waarin eigenlijk diezelfde civil society centraal wordt gesteld: burgers die elkaar ondersteunen in een informeel netwerk en die eigen verantwoordelijkheid nemen. We willen dan ook een gericht, specifiek sociaal participatiebeleid voeren, vanuit een brede sociale basis van netwerken en ontmoetingsmogelijkheden. Mensen die zelf minder mogelijkheden hebben, krijgen extra aandacht. Vrijwilligers in de zorg en mantelzorgers spelen daarbij een belangrijke rol. Deze situatie stimuleren we door te investeren in meer algemene voorzieningen voor iedereen in de sociale basisinfrastructuur voor zorg en welzijn, in de wijk, toegankelijk en dichtbij de inwoners. De huidige Wmo subsidieregeling, met haar zeven subsidiefuncties, is het meest recente resultaat van al deze beleidsontwikkeling.

Schot in ontschotting

Een andere belangrijke rode draad wordt gevormd door het thema integraal werken, waarbij het ultieme einddoel is dat maximale integratie ontstaat op het totale sociale domein: integratie van beleid, uitvoering én budget. En niet vanuit het stadhuis of een kantoor, maar met de wijk als centrale spil in dienstverlening. Met integraal bedoelen we hier dat de hulpvrager in samenhang met zijn context wordt gezien en dat er aandacht is voor eventuele problemen of hulpvragen achter de eerste vraag. Omgekeerd houdt dit in dat aan de hulpvrager een totaaloplossing kan worden geboden, zonder dat deze daarvoor bij verschillende loketten hetzelfde verhaal hoeft te doen. Los van het feit dat dit een klantvriendelijke benadering is, zijn we ervan overtuigd dat een integrale werkwijze bijdraagt aan een tijdiger, gericht aanbod aan hulpvragers en dat daarmee zwaardere, complexere situaties voorkomen kunnen worden.

Op het gebied van participatie en welzijn is hier al een aantal resultaten van te zien, met bijvoorbeeld het project Talent, welzijnsnetwerken in de wijken en een diversiteit aan ontmoetingsplekken. Stuk voor stuk laten deze voorbeelden zien dat Apeldoorn succesvol en innovatief weet samen te werken met netwerkpartners in de stad. Op het gebied van zorg heeft Apeldoorn in de sluitende buurtaanpak een stevige netwerk- en samenwerkingsstructuur ontwikkeld rond multiprobleem-gezinnen. Meestal komen we dan ook tot goede oplossingen voor burgers, maar er blijven situaties bestaan waarin de scheiding van geldstromen en beleid onmogelijke drempels opwerpt. Met de Wmo 2015 - en meer nog met alle decentralisaties en veranderende wetgeving bij elkaar - krijgen we nu een fundament in handen om daadwerkelijk een ontschot sociaal domein in te richten en alle puzzelstukjes in elkaar te laten vallen.

Verder invulling geven aan wijkgericht werken

Ook wijkgericht werken is een thema dat al langer hoog op de agenda staat, vanuit de Voorjaarsnota 2011. Wijkgericht werken kan een belangrijke bijdrage leveren aan het vergroten van de zelf- en samenredzaamheid van burgers en past daarmee helemaal in het gedachtegoed van de Wmo 2015. Deze zelf- en samenredzaamheid kan worden vergroot door meer samenhang aan te brengen tussen het informele en formele (zorg)netwerk van

burgers. Informele netwerken zijn vaak opgebouwd in de nabije leefomgeving van burgers. Door aanwezig te zijn in de wijk krijgen professionals een beter beeld van de bewoners van de wijk, de aanwezige netwerken en de manier waarop deze kunnen bijdragen aan het vervullen van specifieke ondersteuningsbehoeften. Signalen kunnen eerder worden opgepakt en geïnterpreteerd, waardoor escalatie van problemen voorkomen kan worden. Dit draagt tevens bij aan een leefbare wijk.

Sociaal wijkteam (SWT): bundeling van wijkgericht werken en integraliteit

Apeldoorn heeft met een vitaal netwerk van gemeente en instellingen de laatste jaren al goed geanticipeerd op de komende veranderingen. Door bundeling van expertise en organisatievermogen zijn mooie bouwstenen voor de toekomstige infrastructuur ontstaan. Dit is onder meer zichtbaar in de totstandkoming van ontmoetingsplekken, het project Talent, CJG4Kracht, de Sluitende Buurtaanpak (SBA) en diverse initiatieven van het Wmo-loket en het Werkplein Activerium. Een van de verbeterpunten in de bestaande infrastructuur is dat de hulpverlening aan kwetsbare huishoudens met meervoudige ondersteuningsvragen en minder zelfregie nog te verkokerd is en dat onvoldoende kan worden gestuurd op de inzet van dure maatwerkvoorzieningen. Ook de versnippering van zorgverlening en ondersteuning op het vlak van welzijn, zorg en participatie in de wijk is voor verbetering vatbaar.

Het SWT is een nieuwe sociale structuur in de wijk, die tussen voorzieningen als het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), het welzijnsteam en de huisartsenposten wordt geplaatst. Verschil tussen het SWT en de andere genoemde structuren is dat het SWT in eerste instantie geen inloopfunctionaliteit biedt aan hulpvragers. Blijkt echter dat de hulpvrager een meervoudige vraag heeft, dan kan worden doorgeleid naar het SWT. Nauwe afstemming tussen het SWT en deze organisaties is dus noodzakelijk. Daarbij wordt het principe van “één gezin- één plan- één regisseur” gehanteerd, net als in de huidige multiprobleem-aanpak. De SBA gaat daarmee op in de SWT's.

Het invoeren en uitrollen van de SWT's is een leerproces van jaren welke in 2014 is gestart. In de tweede helft van 2015 zijn er vier SWT's actief in Apeldoorn en is hun opdracht verbreed. Deze ontwikkeling zal zich de komende jaren doorzetten om eventueel door te groeien naar een 'centrum voor maatschappelijke ondersteuning'³.

Toe naar écht anders werken!

Met de decentralisaties wordt meer van inwoners zelf verwacht en gevraagd. We willen in deze nieuwe situatie ook echt anders werken. Voor de gemeente betekent dit dat er ruimte moet zijn voor initiatieven in de wijk, dat er weinig regeldruk ervaren wordt en dat professionals maatwerk moeten kunnen bieden. Zo kan door een integrale intake voorkomen worden dat inwoners van het kastje naar muur gestuurd worden. Daarnaast kan door de regie van een SWT gestuurd worden op vermindering van professionals die alleen op onderdelen een oplossing leveren. Ook de uitvraag op eigen kracht en de doorontwikkeling van vrij-toegankelijke voorzieningen is een stap in die richting. In de transformatie is het zaak deze ontwikkelingen bij elkaar te brengen en te verbinden om zo een samenhangend stelsel voor inwoners te creëren. Voortbordurend op het motto 'De zorg dichtbij', vastgesteld in de Voorjaarsnota 2011, gaat het om een stelsel in de wijk, dichtbij, herkenbaar en laagdrempelig voor de inwoner. In dit stelsel zijn er doorgaande lijnen en is er afstemming tussen professionals maar ook tussen vrijwilligers. Professionals en vrijwilligers voelen dat ze daar de ruimte voor hebben en dat er plek is voor maatwerk. Er is een toereikend aanbod van voorzieningen in de wijk en inwoners ondervinden geen hinder van schotten en regels.

³ Werktitel.

5. Verbindend thema: Toegang

Met de nieuwe wetgeving is de gemeente verantwoordelijk om te bepalen wie wel en wie geen toegang heeft tot bepaalde voorzieningen. Voor sommige voorzieningen geldt dat iedereen in Apeldoorn er zonder toestemming van de gemeente gebruik van kan maken. We noemen dit de *algemene voorzieningen*. Algemene voorzieningen kunnen zowel door de gemeente georganiseerd worden (zoals nu via een subsidie) als door instellingen of commerciële aanbieders. Voorbeelden hiervan zijn de ontmoetingsplekken (gemeente) of een boodschappenservice van de supermarkt (commercie). Daarnaast kennen we voorzieningen waarvoor je toestemming nodig hebt van de gemeente om hiervan gebruik te mogen maken. Dit zijn de *maatwerkvoorzieningen*. Maatwerkvoorzieningen moeten worden aangevraagd bij de gemeente en hiervoor wordt aan de aanvrager een beschikking (een indicatie) afgegeven door de gemeente.

Toegang is het proces waarbij gemeentelijke professionals ondersteuningsvragen van inwoners beoordelen en beslissen of iemand recht heeft op ondersteuning. Deze beoordeling verloopt via een wettelijk vastgelegd proces. De professionals die deze beoordeling doen zijn werkzaam bij de 'toegangspunten'. Bovenbeschreven principes van toegang gelden voor alle (nieuwe) wetten in het sociaal domein. Daarmee vormt het thema toegang een natuurlijk uitgangspunt voor integrale, eenduidige inrichting van werkprocessen over de decentralisaties heen.

Apeldoorn streeft naar een laagdrempelige, integrale toegang. Daarom houden we de huidige, bekende toegangspunten in 2015 in stand: het CJG, Wmo-loket en Werkplein Activerium. Dit betekent dat de toegang voor niet-vrij toegankelijke voorzieningen uit de Jeugdwet in 2015 ligt bij het CJG. Voor alle vormen van ondersteuning voor jeugdigen tot 23⁴ jaar kunnen inwoners hier terecht. Met betrekking tot vormen van ondersteuning uit de Wmo is het Wmo-loket de plek waar inwoners terecht kunnen. Voor ondersteuning bij het inkomen of hulp bij het vinden van werk blijft het Werkplein Activerium de plek waar de inwoner zijn vraag kan stellen. Naast de gemeentelijke loketten zijn er ook andere instellingen of individuen die een grote rol spelen met betrekking tot toegang en toeleiding. Drie belangrijke om hier te noemen zijn het SWT, de huisartsen/medische professionals en de wijkverpleegkundige.

De integraliteit moet tot uiting komen in de intakefase: bij welke toegangspunt iemand ook aanklopt, de intake ziet er hetzelfde uit. Tijdens de intake gaat een professional in gesprek met de hulpvrager en betreft daarbij alle leefgebieden. Op die manier is er oog voor een eventuele vraag achter een vraag en kan een integraal en op maat gesneden aanbod worden gedaan. Daarbij is onderwerp van gesprek wat iemand zelf kan regelen en waar extra ondersteuning nodig is om zelfredzaamheid te vergroten.

We zijn voornemens om de toegang in 2015 verder door te ontwikkelen. Een perspectief voor een samenhangend stelsel van toeleiding en toegang kan liggen in de creatie van één centraal punt in de wijk waar inwoners terecht kunnen voor al hun vragen op het gebied van ondersteuning, aangevuld met wellicht nog één centraal loket in de vorm van het Werkplein Activerium. Het collegevoorstel over de ontwikkeling van SWT's uit januari 2014 en de nota 'Toeleiding en Toegang in het sociale domein' uit het najaar 2014 beschrijven de eerste stappen naar deze transformatie.

⁴ Het CJG legt de grens bij 23 jaar. De Jeugdwet legt de grens bij 18 jaar. CJG en Wmo vanaf 18 jaar lopen dus in elkaar over.

6. Vooruitblik

Waar staan we nu en waar gaan we heen?

Beleidsmatig gezien liggen we goed op schema. In 2014 zijn de desbetreffende beleidsmatige stukken op de grote thema's van de Wmo 2015 en bijbehorende verordeningen vastgesteld. Grofweg zijn daarmee de meest noodzakelijke stukken afgerond voor de deadline van 1 januari 2015.

Per 1 januari 2015 zijn we van start gegaan met de uitvoering van de nieuwe taken van de Wmo. Is dit waar we in 2014 zo hard voor hebben gewerkt, zijn we daarmee dan ook klaar met de decentralisatie?

Niets is minder waar. Zoals al eerder aangegeven hebben we per 1 januari 2015 de eerste opgave, de transitie, de verandering van het stelsel, grotendeels afgerond. Er is beleid vastgesteld voor de nieuwe taken en oude taken zijn herzien. We weten echter ook dat we al op korte termijn aan de slag moeten met het bijstellen van beleid en er is nog een veelheid aan kleinere onderwerpen nadere uitwerking behoeft. De komende vier jaar gaan we aan de slag met de transformatie, de cultuuromslag die we wensen te bewerkstelligen, met het creëren van nieuwe verhoudingen tussen gemeente, hulpvrager en instellingen en verregaande integratie van het sociale domein. Deze transformatie is feitelijk waar de decentralisatie Wmo, evenals de andere stelselwijzigingen, om draait.

Nieuwe rolverdeling passend bij de transformatie

De transformatie vraagt de gemeente een andere rol in te nemen dan voorheen. De gemeente treedt op als opdrachtgever van organisaties die ondersteuning bieden en is in die rol verantwoordelijk voor de kwaliteit van de dienstverlening die geboden wordt. We streven naar een goede balans tussen richting geven door de gemeente en inhoudelijk verder invulling geven van deze richting door aanbieders. We geven kaders en richting aan en treden waar nodig sturend op en laten vervolgens los om ruimte te maken voor de expertise van de aanbieders. Deze rolopvatting zal de komende jaren verder uitgewerkt gaan worden als de eerste resultaten van de monitors beschikbaar en geanalyseerd zijn.

Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor professionals in de wijken. Zij krijgen een grote verantwoordelijkheid toebedeeld voor het bijdragen aan de oplossing van problemen van burgers, te zien in de manier van werken van het Wmo-loket, het CJG en de SWT's. Daarbij is steeds nadrukkelijk het besef aanwezig dat er minder budget beschikbaar is voor alle uit te voeren taken. Het is dus van groot belang om het proces om te komen tot de inzet van ondersteuning (proces toegang) goed te organiseren, dit vervolgens actief te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Belangrijk is de samenwerking met de burgers van Apeldoorn. We hebben hoge verwachtingen van onze inwoners en rekenen op de initiatieven en draagkracht van de samenleving. Dit betreft niet alleen het bieden van ondersteuning aan elkaar, maar ook het leveren van een bijdrage in de ontwikkeling en evaluatie van beleid. Ook zullen we op zoek moeten naar effectievere en creatievere ondersteunings-oplossingen en daar hebben we onze burgers - en overigens ook aanbieders - hard bij nodig.

Onderdeel van de transformatie is dan ook dat we toegroeien naar een situatie van stevig partnerschap met zowel aanbieders als burgers; ieder vanuit zijn eigen taakveld en verantwoordelijkheid. Door te kiezen voor bestuurlijk aanbesteden verankeren we dit partnerschap met aanbieders ook in beleid en creëren we ruimte om gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen voor de transformatie. Met veel van de aanbieders hebben we langlopende relaties: de scope van de raamovereenkomst inkoop is acht jaar, het overgangsrecht voor beschermd wonen neemt vijf jaar tijd in beslag. Het partnerschap met burgers moeten we de komende jaren stevig vorm aan geven.

Hoe de afbouw de komende vijf jaar begeleid gaat worden is nog onderwerp van beleidsontwikkeling.

Ogenschijnlijke tegenstelling: schaalvergroting versus schaalverkleining

In de huidige ontwikkelingen valt op dat zowel sprake is van schaalvergroting als van schaalverkleining. In het kader van efficiency en kostenvoordeel zoeken we vooral aan de inkoopkant en bij de back-officetaken naar schaalvergroting door samenwerking in de regio op te zoeken. In de daadwerkelijke uitvoering van taken die bij de burger in het zicht zijn proberen we juist zoveel mogelijk vast te houden aan het perspectief van burger en de leefomgeving waarin deze zich bevindt en zoeken we juist naar organisatie op wijkniveau.

Meer regionale samenwerking

Hoewel we streven naar een lokaal aanbod van voorzieningen, is het in sommige gevallen efficiënter deze bovenlokaal of regionaal te organiseren. In het algemeen geldt: hoe specialistischer de hulp, hoe kleiner de doelgroep en hoe meer voordelen er zijn de inkoop regionaal, bovenregionaal of zelfs landelijk vorm te geven. Daarnaast is Apeldoorn centrumgemeente voor een aantal taken die vastgelegd zijn in de Wmo. Dus zowel vanuit logica als vanuit opdracht werkt Apeldoorn samen met andere gemeenten. Dit vraagt om veel afstemming en maakt soms ook dat compromissen gesloten moeten worden bij het maken van keuzes.

Verdere inrichting van dienstverlening op wijkniveau

Een van de belangrijkste ontwikkelingen voor 2015 is de verdere doorontwikkeling en inrichting van de SWT's in alle stadsdelen en dorpen. Ook bestaat het voorzichtige voornemen om de toegangspunten te verleggen naar wijkniveau en te verbinden aan de sociale infrastructuur in de wijk. Hiervoor wordt in 2015/2016 een visie en bijbehorend implementatieplan ontwikkeld.

7. Agenda 2015 - 2018

De Wmo kent een veelheid aan beleidsmatige thema's die per onderdeel worden uitgewerkt. We hebben al eerder aangegeven dat we streven naar zoveel mogelijk integratie van het beleid voor het sociale domein. De Jeugdwet en de Participatiewet zijn beide wetten met meer focus op een specifieke doelgroep. Dit maakt dat de Wmo bij uitstek de wet is die voor afstemming en eventueel integratie kan zorgen. Daarvoor is het allereerst nodig om zicht te krijgen over de verschillende thema's die zich afspelen in het sociale domein. Daarom worden in onderstaande tabel alle thema's uit de Wmo opgesomd, vergezeld van een voorgenomen beleidsplanning voor de periode 2015-2018. Een aantal thema's uit de lijst is wettelijk verplicht om uit te werken; voor andere thema's geldt dat deze echt Apeldoorns zijn (zoals bijvoorbeeld 'ontmoeting').

Het voert voor dit beleidsplan te ver om diep in te gaan op alle onderdelen; bovendien is voor veel onderwerpen een aparte beleidsnotitie geschreven en vaak ook al vastgesteld. In Bijlage 2 vindt u een toelichting op de agenda, waarbij per thema kort wordt aangegeven wat het thema inhoudt, welk beleid recent is vastgesteld, welke resultaten er voor de periode 2015-2018 worden beoogd en op welke manier dit thema wordt geagendeerd in de uitvoeringsagenda van 2015. Dit wordt ondersteund door een overzicht van alle onderliggende en al vastgestelde beleidsdocumenten in Bijlage 3.

Onderwerp	2014	2015	2016	2017	2018
Algemene voorzieningen	Beleid gerealiseerd	Monitoring	Bijstellen + monitoring	Bijstellen + monitoring	Bijstellen + monitoring
1. Sociale samenhang en vroegsignalering	Niet van toepassing, zie 2 tot en met 14				
2. Ondersteuning zintuiglijk gehandicapten	Beleid vastgesteld	Inkoop via Rijk tot en met 2016, monitoring	Evalueren en eventueel bijstellen	Eventueel aangepaste uitvoering	
3. Sensor	Beleid vastgesteld	Inkoop via Rijk tot en met 2016, monitoring	Evalueren en eventueel bijstellen	Eventueel aangepaste uitvoering	
4. Toegankelijkheid voorzieningen	Beleid vastgesteld	Beleid vergelijken met VN-verdrag, eventueel bijstellen			
5. Veilig Thuis	Beleidsontwikkeling	Uitwerking en mogelijk bijstellingen van beleid Implementatie	Evaluatie	Bijstellen	
6. Vrouwenopvang		Beleidsontwikkeling	Implementatie	Evaluatie	Bijstellen
7. Basismobiliteit	Beleidsontwikkeling	Beleidsontwikkeling Implementatie	Implementatie	Operationeel	
8. Dagbesteding	Beleid vastgesteld	Uitwerking en mogelijk bijstellingen van beleid Uitvoering Implementatie	Uitvoering	Evaluatie	
9. Cliëntondersteuning, RC 6	Beleid vastgesteld	Uitwerking, Implementatie Uitvoering	Uitvoering	Evaluatie Bijstellen	
10. Maatschappelijke opvang en preventie (relatie beschermd wonen)	Beleidsontwikkeling	Uitwerking, Implementatie Uitvoering	Evaluatie	Bijstellen	
11. Vrijwilligersondersteuning, RC 4	Beleid vastgesteld	Uitwerking, Implementatie Uitvoering	Evaluatie		
12. Mantelzorgondersteuning, RC 4	Beleid vastgesteld	Uitwerking, Implementatie Uitvoering	Evaluatie		
13. Ontmoeting, RC 4	Beleid Implementatie	Uitwerking, Implementatie	Evaluatie	Bijstellen	

		Uitvoering			
14. Toeleiding en begeleiding naar participatie	Beleidsontwikkeling	Uitwerking, Implementatie Uitvoering	Evaluatie	Bijstellen	
Maatwerkvoorzieningen	Turap	Turap	Turap	Turap	Turap
15. Huishoudelijke Hulp	Beleid vastgesteld	Uitvoering			
16. Persoonlijke verzorging	Beleidsontwikkeling	Uitvoering			
17. Begeleiding	Beleidsontwikkeling	Implementatie	Evaluatie	Bijstellen	
18. Beschermd wonen	Beleidsontwikkeling	Beleidsontwikkeling	Beleidsontwikkeling		
Wmo-thema's					
19. Toegang	Beleidsontwikkeling	Implementatie Uitvoering	Uitvoering	Evaluatie	Bijstellen
20. Sociale wijkteams, RC 3 en 4	Beleidsontwikkeling	Uitwerking en mogelijk bijstellingen van beleid Uitvoering	Evaluatie		
21. Preventieve gezondheid	Beleidsontwikkeling	Uitvoeringsplan	Evaluatie/bijstellen	Uitvoering aangepast beleid	
22. Cliëntparticipatie		Beleidsontwikkeling	Implementatie	Evaluatie	
23. Sociaal vangnet/collectieve ziektekostenverzekering	Beleidsontwikkeling	Implementatie	Evaluatie	Bijstellen	
24. Aansluiting 18-/18+		Uitvoering	Evaluatie		
25. Extramuralisering	Beleidsontwikkeling	Nieuwe prestatieafspraken woningbouwcoöperaties ,Nieuwe ruimtelijk beleidsontwikkeling			
26. Overgangsrecht, RC 5	Beleid vastgesteld	Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering
27. Persoonsgebonden budget	Beleid vastgesteld	Implementatie Uitvoering	Evaluatie	Bijstellen	
28. Eigen bijdrage	Beleid vastgesteld op onderdelen	Beleidsontwikkeling op de resterende onderdelen Implementatie + Uitvoering van vastgestelde onderdelen	Implementatie van nieuw beleid Uitvoering	Evaluatie	Bijstellen

29. Right to challenge, RC 7 en 8		Beleidsontwikkeling Pilots	Beleidsontwikkeling op de resterende onderdelen Implementatie		
30. Toezicht en handhaving		Beleidsontwikkeling	Implementatie		
31. Calamiteitenregeling/ Meldpunt Wmo		Inrichten Beleidsontwikkeling Implementatie	Uitvoering	Evaluatie	Bijstellen
32. (Levensbeschouwelijke) keuze aanbieders		Beleidsontwikkeling	Implementatie		
33. Intergemeentelijke samenwerking		Beleidsontwikkeling	Implementatie		
34. Samenwerking zorgverzekeraars	Beleidsontwikkeling	Beleidsontwikkeling Implementatie	Uitvoering	Evaluatie	
Kwaliteit					
35. Monitoring en effectmeting, RC 1, 2 en 4	Beleidsontwikkeling	Beleidsontwikkeling Implementatie Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering	Uitvoering

RC = verwijzing naar aanbeveling uit rapport van de Rekenkamercommissie Apeldoorn “De kanteling als kompas”, september 2014.

8. Samenhang met overige decentralisaties

Samenhang Wmo en Participatiewet

Met de Wmo worden gemeenten verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning die is er voor mensen op is gericht om zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te kunnen blijven. Met de Participatiewet worden gemeenten ook verantwoordelijk voor het toeleiden naar de arbeidsmarkt van mensen die niet in staat zijn geheel zelfstandig regulier werk te verrichten. Dit betreft dus een groep mensen die ondersteuning nodig heeft bij het zo zelfstandig mogelijk vorm geven aan werken. Binnen de Wmo worden oplossingen geboden aan mensen die ondersteuning nodig hebben bij het zo zelfstandig mogelijk vorm geven aan het dagelijks leven. Het valt dus te verwachten dat er een overlap zit tussen de groep mensen die gebruik maakt van oplossingen uit de Wmo en de groep die valt onder de Participatiewet. De samenhang en aansluiting tussen de Wmo en de Participatiewet moet primair op lokaal niveau door de gemeente worden vorm gegeven.

Arbeidsparticipatie vormt een onmisbare bijdrage in het bewerkstelligen van meer maatschappelijke participatie. Dit betekent dat er afstemming moet zijn tussen de oplossingen die worden ingezet in het kader van de Wmo en die van de Participatiewet. Zo kan bijvoorbeeld een participatieplek of vrijwilligerswerk als instrument van arbeidsinschakeling worden meegenomen in een 'ondersteuningsarrangement' van de Wmo. Omgekeerd kan bijvoorbeeld een algemene voorziening uit de Wmo worden ingezet als onderdeel van de verplichtingen in het kader van de Participatiewet.

Mensen met (een gering) arbeidsvermogen en een beperking kunnen afhankelijk van hun individuele situatie een beroep doen op zowel de Wmo als de Participatiewet. Deze overlap aan doelgroepen biedt de ruimte om met name de (arbeidsmatige) dagbesteding beter in te richten en vorm te geven als algemene oplossing. Omgekeerd moet voor sommige mensen met extramurale begeleiding ook dagbesteding worden vormgegeven. Ook hier zit een link met de Participatiewet. Vanuit de Participatiewet is de opgave om mensen met een beperkt arbeidsvermogen - ofwel beperkte loonwaarde - te activeren. Qua problematiek en begeleidingsbehoefte hebben de deze mensen een groot aantal overeenkomsten. Het is dan ook wenselijk om beschut werken, dagbesteding en werkprojecten op elkaar af te stemmen en samenhangend te organiseren. Dit kan bijvoorbeeld door deze activiteiten dichtbij in de wijk van de deelnemer te organiseren, in aansluiting op bestaande (buurt)oplossingen, maar ook door het traditionele dagbestedingsaanbod van met name de zorginstellingen open te stellen voor andere groepen en vormen van begeleiding.

Wmo en Sociaal Vangnet

Het vraagstuk rond heffing van een eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen heeft een groot raakvlak met het armoedebeleid. Per 1 januari 2015 zijn van rijkswege de Compensatie Eigen Risico (CER) en de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) afgeschaft en dat de categoriale bijstandsverlening is aan banden werd gelegd. Het Rijk vond deze regelingen te ongericht. Er bestond geen directe link tussen inkomensoverdrachten en werkelijk gemaakte kosten. Het met de afschaffing van de Wtcg en CER gemoeide budget is, onder een gelijktijdige bezuiniging van circa 50%, overgedragen aan de gemeenten. De gedachte van het Rijk is dat de gemeenten, als overheidslaag die het dichtst bij de burger staat, de relatie tussen de werkelijke kosten die de burger maakt en een mogelijke vergoeding wel kunnen realiseren.

Het gevolg van het afschaffen van de hierboven genoemde regelingen is dat mensen, met name chronisch zieken en gehandicapten, met een aanzienlijke inkomensachteruitgang geconfronteerd worden. Via een Sociaal Vangnet kunnen mensen worden gecompenseerd of anderszins ondersteund. De mogelijkheden hiertoe zijn echter beperkt. Enerzijds vanwege wetgeving en anderzijds vanwege de financiële reikwijdte van de gemeente omdat het Rijk aanzienlijk op de budgetten bezuinigt voordat deze naar de gemeente zijn overgeheveld. In

combinatie met alle wijzigingen op het gebied van de Wmo en de Participatiewet leidt dit tot grote verschuivingen in het besteedbaar inkomen van mensen met beperkte financiële draagkracht. Ondanks bovengeschetste beperkingen is het aan gemeenten een sociaal vangnet te bieden dat mensen ondersteunt om rond te kunnen komen en te kunnen participeren. Belangrijk aandachtspunt daarbij zijn de kinderen van de gezinnen waar deze situatie voor geldt.

Samenhang Wmo en Jeugdwet

Kinderen maken onderdeel uit van het gezin waarin zij opgroeien. Het is goed denkbaar dat kinderen of leden van een gezin zowel gebruik maken van ondersteuning vanuit de Jeugdwet als vanuit de Wmo. Dit vraagt om een integrale benadering van de vraagstukken van een gezin en om goede afstemming van de inzet van voorzieningen voor dit gezin. Door het onderbrengen van de uitvoering van deze twee wetten in de hand van de gemeente kan deze integraliteit beter gewaarborgd worden. Omdat de regie helemaal bij de gemeente ligt, kan ook ondersteuning worden geboden waar een kind in de knel komt vanwege gezinsfactoren die buiten het kind zelf liggen. Deze laatste situatie speelt in extreme mate wanneer er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Vanuit de Wmo 2015 hebben gemeenten dan ook de verplichting zorg te dragen voor een algemeen meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AHMK, ook wel 'Veilig Thuis'). Maar het onderbrengen van de regie over Wmo en Jeugd bij de gemeente draagt vooral bij aan de mogelijkheid een goed preventief beleid in te richten.

Niet alleen een combinatie van ondersteuningsaanbod geeft raakvlakken tussen beide wetten. Ook het bereiken van de volwassen leeftijd vraagt om een soepele overgang van ondersteuning vanuit de Jeugdwet naar ondersteuning vanuit de Wmo. Hierin valt nog veel winst te behalen en daarbij spelen ook de Participatiewet en de Wet passend onderwijs een belangrijke rol.

Samenhang tussen de Wmo en Jeugdwet is er ook waar het cliëntondersteuning en Integrale vroeghulp betreft. Cliëntondersteuning is vastgelegd in de Wmo en wordt vanuit de AWBZ overgeheveld naar de Wmo. Een groot deel van de cliëntondersteuning betreft echter (ouders van) kinderen met een handicap of beperking. Dit maakt het belangrijk om bij de invulling van cliëntondersteuning extra aandacht te besteden aan de aansluiting bij jeugd. Ook de coördinatie van de integrale vroeghulp wordt nu vanuit Wmo-middelen betaald en uitgevoerd door MEE. Op inhoud past dit thema echter geheel in de jeugdketen. Dit vereist dan ook afstemming tussen Wmo en Jeugd.

Extramuralisering

Onderdeel van de veranderende visie op zorg en welzijn in onze samenleving is de gedachte dat mensen die ondersteuning nodig hebben langer thuis kunnen blijven wonen. Dit houdt in dat deze mensen in of vanuit hun eigen huis ondersteuning aangeboden krijgen. Deze manier van dienstverlening wordt extramurale zorg genoemd.

De term extramuralisering verwijst naar de wijzigingen in de AWBZ en de inrichting van de Wlz, waarin is opgenomen dat mensen met een (lichtere) ondersteuningsbehoefte niet meer in aanmerking komen voor opname in een instelling en dus thuis blijven of weer in een eigen woning moeten gaan wonen. Mensen met een grote ondersteuningsbehoefte (en die dus wél in een instelling kunnen verblijven) vallen met ingang van 2015 onder de Wlz.

Ondersteuning aan mensen met een lichtere ondersteuningsbehoefte gaat over naar de Wmo2015. In die zin is de extramuralisering dus een thema van de Wmo.

Ook extramuralisering is een traject dat al langer loopt en dat een grote impuls heeft gekregen met het schrappen van recht op verblijf voor lichtere problematiek en de scheiding van wonen en zorg. Om cliënten meer keuzevrijheid te geven over hun verblijf en om meer inzicht te geven in de kosten van wonen in een instelling is het traject van wonen en zorg ingezet. Dit heeft geleid tot meer variatie in woonsituaties van cliënten en daarmee dat mensen met een zorgvraag vaker – al dan niet geborgd – in wijk of dorp wonen; de zorg

organiseert zich daaromheen. Hiermee heeft de gemeente ook nu al een grotere rol gekregen in de ondersteuning van mensen met een zorgvraag.

Extramuralisering gaat over het inpassen van zorgvragende mensen in de maatschappij. Het moet dan ook niet als een zorgvraagstuk worden aangevlogen, maar integraal worden ingebed in de maatschappij, op het raakvlak van zorg, welzijn, veiligheid en wonen. Er zijn veel partners in dit veld, met steeds andere rollen en posities. Voorbeelden hiervan zijn (beschermd) woonvoorzieningen, GGZ-instellingen en VG-instellingen, woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars en zorgkantoren. De gemeente is niet 'de baas' in dit veld, maar draagt wel een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het is zaak om met de andere partijen te komen tot een goede afstemming zodat de situatie rond deze burgers optimaal georganiseerd wordt. Maar ook naar de omwonenden van deze zorgvragers moet worden omgekeken. We zijn niet meer gewend om mensen met afwijkend gedrag in onze samenleving tegen te komen. Met de extramuralisering zal dit in toenemende mate het geval zijn. Er moet dan ook voldoende aandacht zijn voor de sociale kwaliteit van dorpen en wijken; een thema van integrale veiligheid.

Samenwerking in de regio

Alhoewel we streven naar een lokaal aanbod van voorzieningen, is het in sommige gevallen efficiënter deze bovenlokaal of regionaal te organiseren. In het algemeen geldt: hoe specialistischer de hulp, hoe kleiner de doelgroep en hoe meer voordelen er zijn om de inkoop regionaal, bovenregionaal of zelfs landelijk vorm te geven. Daarnaast is Apeldoorn centrumgemeente voor een aantal taken die vastgelegd zijn in de Wmo. Dus zowel vanuit logica als vanuit opdracht werkt Apeldoorn samen met andere gemeenten. Dit vraagt om veel afstemming en maakt soms ook dat compromissen gesloten moeten worden bij het maken van keuzes. Voor de Wmo zijn de volgende regio's van belang:

- GGD regio van 22 gemeenten met een gemeenschappelijke regeling;
- Veilig Thuis regio van 22 gemeenten;
- Vrouwenopvangregio van 14 gemeenten met een centrumgemeente constructie;
- Maatschappelijke opvang regio van 5 gemeenten met een centrumgemeente constructie die wordt afgebouwd;
- Beschermd Wonen regio van 5 gemeenten met een centrumgemeente constructie die wordt afgebouwd;
- Inkoop Maatwerkvoorzieningen 2015 met 8 gemeenten.

Samenwerking met zorgverzekeraars

De voormalige AWBZ is verdeeld over drie wetten: Wmo, Zvw en de Wlz. Gemeenten krijgen een belangrijke rol en verantwoordelijkheid in taken die voorheen bij de zorgverzekeraar, zorgkantoor en provincie waren belegd. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo (waaronder de extramurale begeleiding en beschermd wonen (voormalige AWBZ) en voor de Jeugdwet. De zorgverzekeraars hebben onder meer de verantwoordelijkheid voor persoonlijke verzorging en verpleging (de aanspraak op thuisverpleging) in de Zvw. Dit betekent dat ze een grote verantwoordelijkheid hebben voor het langer thuis wonen van cliënten en de transformatie van de eerste lijn. De zorgkantoren (conform het AWBZ representatiemodel) zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wlz. Deze grote veranderingen brengen met zich mee dat zowel de verzekeraars, zorgkantoren als de gemeente de belangrijke financiers en opdrachtgevers zijn voor de herziening van de langdurige zorg.

In de Wmo 2015 is een samenwerkingsverplichting voor gemeenten met zorgverzekeraars opgenomen. Vanwege de afstemming met andere wetten zoals de Zvw en de Wlz is die samenwerking meer dan ooit van belang. Burgers mogen er geen hinder van ondervinden dat de zorg en ondersteuning in Nederland in verschillende stelsels is ondergebracht.

9. Financiën

Verdeling budget

Met de invoering van de Wmo heeft de gemeente een groot aantal verantwoordelijkheden voor ondersteuning van burgers van het Rijk overgeheveld gekregen. Deze overheveling gaat echter gepaard met een forse korting op de bijbehorende budgetten.

Dit maakt dat we scherpere keuzes moeten maken waar deze budgetten voor worden ingezet. Hoe deze verdeling er precies uit komt te zien, valt vooraf niet geheel vast te leggen. Hoewel we via beleid in 2014 specifieke keuzes maken, hebben we ook de verplichting onze burgers passende ondersteuning te bieden. Ondersteuning die in veel gevallen overliep van de AWBZ naar de Wmo en die niet van de ene op de andere dag totaal anders ingevuld kon en kan worden.

We hebben voor ogen toe te werken naar meer inzet van ondersteuning via algemene voorzieningen, zodat het beroep op maatwerkvoorzieningen af kan nemen. Aannee daarbij is dat algemene voorzieningen goedkoper te organiseren zijn dan maatwerkvoorzieningen. Of en zo ja hoe en waar deze zich gaat voordoen is een belangrijke zoektocht voor de komende jaren.

Omdat we de inzet van het budget over de verschillende posten niet geheel kunnen voorzien is het nodig en wenselijk om enige mate van flexibiliteit te behouden in de toebedeling van budgetten. Dit doen we door beperkte stelposten aan te leggen. Daarbij is het zaak om de uitputting van budgetten nauw te volgen, zodat tijdig beleidsaanpassingen kunnen worden gemaakt om budgetoverschrijding zoveel mogelijk te voorkomen.

Aansluiting bij Meerjaren Programma Begroting (MPB)

De ambitie van het Apeldoorns sociale beleid - en dus ook zo opgenomen in de MPB - is dat alle burgers zo lang mogelijk zelfstandig, volwaardig en met een aanvaardbare kwaliteit van leven en gezond kunnen meedoen aan onze maatschappij. De gemeente Apeldoorn doet hierbij een beroep op de eigen kracht en het eigen sociale netwerk van onze burgers en versterkt en ondersteunt dit. De uitgangspunten van de Wmo 2015 vormen tevens het strategisch kader voor de MPB en leiden tot de volgende speerpunten van beleid:

1. Preventieve acties door het bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, toegankelijkheid:
 - Optimaal een beroep op de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht en het eigen sociaal netwerk van Apeldoorners;
 - Investeren eerst in preventie, informele zorg en algemene voorzieningen en dan in duurdere maatwerkvoorzieningen. Uiteraard wordt zwaardere hulp geboden als dat noodzakelijk is, ook vanaf 2015;
 - Versterken samenwerking tussen netwerken gericht op hulpverlening.
2. Ondersteuningsacties gericht op zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving:
 - De cliënt staat centraal, dit betekent dat een cliënt, één ondersteuningsplan en één regisseur krijgt;
 - Zo weinig professionele en betaalde ondersteuning als mogelijk, zoveel als nodig;
 - Cliënten krijgen voldoende keuzevrijheid tussen aanbieders van zorg in natura en het persoonsgebonden budget.
3. Het leveren van zorg door het bieden van beschermd wonen GGZ, beschut wonen GZ en V&V en opvang (maatschappelijke opvang en vrouwenopvang)
 - Het rijksbudget is taakstellend voor de uitvoering van de Wmo;
 - De rijksbezuinigingen op het budget voor de opvang van dak- en thuislozen en verslaafden wordt betrokken bij het nieuwe budget voor beschermd wonen GGZ.

Reeds benoemde risico's in MPB en risicodocumenten

- Organisatorisch: Onvoldoende “transformeren” van maatwerkvoorziening naar algemene voorzieningen. Onvoldoende zorgcontinuïteit voor cliënten wanneer zorgaanbieders failliet gaan en de zorg niet (tijdig) overgenomen kan worden;
- Financieel: In 2015 zijn de rijksbijdragen gebaseerd op historische uitgaven. De budgetten voor de Wmo worden met verschillende percentages gekort, terwijl een overgangsrecht van kracht is, waarbij de bestaande rechten van de cliënten worden geborgd. In 2016 worden de rijksbijdragen gebaseerd op een objectief verdeelmodel dat naar verwachting nadelig voor Apeldoorn uitpakt. De raming voor de eigen bijdragen van de cliënten is gebaseerd op de opgave van het Rijk. Of wij die baten in die omvang ook ontvangen moeten we afwachten. De ervaring met de Wmo tot nu toe is dat de eigen bijdrage lastig is te ramen;
- Communicatie: Ondanks alle inspanningen van professionals, vrijwilligers en een adequate organisatie zijn excessen, zoals familiedrama's nooit uit te sluiten;
- Cliënten: Het wordt voor sommige klanten ingewikkelder om met hun hulpvraag bij het juiste 'loket' te komen omdat de voorzieningen die ze nodig hebben per 2015 verdeeld is tussen de verzekeraars, de langdurige zorg (rijk) en de Wmo (Gemeenten). Daarbij dient te worden opgemerkt dat het in andere gevallen ook juist eenvoudiger wordt, daar waar het de Participatiewet, Jeugdwet en Wmo betreft.

In 2014 is een risicoanalyse uitgevoerd op de nieuwe taken die de gemeente Apeldoorn gaat uitvoeren als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein. Hierbij is gekozen voor een aanpak waarbij strategie (doelstellingen) en risico's van de decentralisaties aan elkaar worden gekoppeld. Ook zijn de doelen van de decentralisaties gekoppeld aan kritische succesfactoren, de belangrijkste activiteiten die moeten leiden tot het realiseren van deze doelen. Dit heeft geresulteerd in een strategiekaart waarin de doelstellingen en de kritische succesfactoren voor de realisatie hiervan aan elkaar zijn gerelateerd. Op basis van de strategiekaart hebben wij 21 risico's van de drie decentralisaties benoemd en ze op basis van de (nieuwe) systematiek van risicomanagement van onze gemeente nader uitgewerkt door elk risico te classificeren (tijdsperspectief, kans, financieel effect en impact op doelstellingen en imago), de verantwoordelijkheden te expliciteren en de beheersmaatregelen in beeld te brengen.

Een brede vertegenwoordiging van de gemeentelijke organisatie en het bestuur heeft een bijdrage geleverd aan deze risicoanalyse. Het college heeft het resultaat hiervan in de vorm van de Notitie “Risicomanagement Decentralisaties in het sociaal domein” aangeboden aan de gemeenteraad. Eind oktober 2014 is de risicoanalyse besproken met de gemeenteraad.

Het is gezien de dynamiek in het sociaal domein van belang de risico's van de decentralisaties met regelmaat te actualiseren. Het college heeft hierover met de gemeenteraad afspraken gemaakt.

Bijlage 1 Toelichting bij de agenda 2015-2018

Algemene voorzieningen

1. Sociale samenhang en vroegsignalering

Korte beschrijving	Apeldoorn streeft naar een betrokken, actieve gemeenschap. Betrokkenheid veronderstelt openheid naar elkaar toe. Een actieve gemeenschap veronderstelt dat zoveel mogelijk mensen meedoen en een bijdrage leveren aan de maatschappij. Dit gedachtegoed vinden we ook terug in de Wmo, waarin de civil society centraal wordt gesteld: burgers die elkaar ondersteunen in een informeel netwerk en die eigen verantwoordelijkheid nemen. Betrokkenheid wordt gevoed doordat mensen elkaar kunnen ontmoeten. We willen dan ook een gericht, specifiek sociaal participatiebeleid voeren, vanuit een brede sociale basis van netwerken en ontmoetingsmogelijkheden. Mensen die zelf minder mogelijkheden hebben, krijgen extra aandacht. Vrijwilligers in de zorg en mantelzorgers spelen daarbij een belangrijke rol. Belangrijk bijkomende effect van deze visie is dat er mogelijkheden ontstaan om tijdig te signaleren wat er speelt in een wijk en patroonwijzigingen bij de individuele bewoners. Hierdoor wordt het mogelijk proactief in te spelen op problemen in wording.
Samenvatting beleid	Deze situatie stimuleren we door te investeren in meer algemene voorzieningen voor iedereen in de sociale basisinfrastructuur voor zorg en welzijn, in de wijk, toegankelijk en dicht bij de inwoners.
Resultaten planperiode	Dit onderwerp vindt zijn weerslag in de functies van de algemene voorzieningen en worden verderop bij de diverse functies van de algemene voorzieningen nader uitgewerkt.
Uitvoeringsagenda	N.v.t.

2. Ondersteuning zintuiglijk gehandicapten

Korte beschrijving	De ondersteuning voor mensen met een zintuiglijke beperking is zeer specialistisch. Het betreft een relatief gering aantal cliënten, een beperkt aantal aanbieders en een ook inhoudelijk gezien specialistische vorm van begeleiding. Landelijke inkoopafspraken met aanbieders zijn daarom gewenst. Het Transitie Bureau Wmo ⁵ werkt aan landelijke (inkoop)afspraken voor de ondersteuning aan zintuiglijk beperkten. Voor de doventolk heeft de VNG besloten: <ul style="list-style-type: none">• dat er een landelijke regeling komt voor de doventolk en deze door de VNG gecoördineerd wordt;• Een landelijke toegang wordt georganiseerd voor de doventolk in de Wmo 2015 vergelijkbaar met de huidige situatie;• In afstemming met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de eventuele samenvoeging met de doventolk in de werksituatie wordt verkend (waar gemeenten op basis van de Participatiewet verantwoordelijk voor zijn).
Samenvatting beleid	We sluiten aan bij landelijk beleid en kopen deze voorzieningen vooralsnog landelijk in.
Resultaten planperiode	N.v.t.
Uitvoeringsagenda	N.v.t.

⁵Een samenwerkingsverband tussen VNG en minist

3. 24/7 bereikbaar 'luisterend oor' voor advies en informatie

Korte beschrijving	De gemeente moet er voor zorgen dat er 24 uur per dag een (anoniem) luisterend oor en advies ter beschikking is. Deze taak wordt door de VNG op landelijke schaal uitgevoerd met behulp van Sensor Nederland. Sensor Nederland zet vrijwilligers in om mensen een luisterend oor te bieden. Gemeenten kopen deze taak in 2015 en 2016 gezamenlijk in.
Samenvatting beleid	De organisatie die anonieme hulp op afstand biedt maakt gebruik van telefoon, e-mail en chat en volgt actief nieuwe ontwikkelingen in de communicatie (e-health, zelftesten via internet) en onderzoekt of deze tot een verbetering van de bereikbaarheid voor de doelgroep en zo tot een optimaal mogelijke efficiënte dienstverlening kan bijdragen. Zowel telefoon als internet zijn 24 uur per dag bereikbaar. De vrijwilligers "dragen" als het ware de anonieme hulp op afstand. Daarom is er aandacht voor een goede training en ondersteuning van vrijwilligers. Ook de werving van nieuwe vrijwilligers gebeurt planmatig en zorgvuldig. De organisatie van de anonieme hulp op afstand moet regionaal ingebed zijn. Bellers moeten kunnen worden doorverwezen naar lokale of regionale (vrijwilligers)organisaties. De organisatie voor anonieme hulp op afstand moet in staat en bereid zijn om gegevens omtrent de regionale spreiding van gebruikers aan gemeenten beschikbaar te stellen. Daarnaast verwachten we periodieke trendrapportages over het soort vragen/problemen, de (verandering van) de doelgroep. Na afloop van de contractduur volgt een evaluatie van de dienstverlening. De anonieme hulp op afstand voor kinderen wordt geleverd door de Kindertelefoon. Daarnaast heeft Veilig Thuis een telefoonnummer dat 24 uur per dag bereikbaar is. De komende twee jaar worden gebruikt om na te gaan in hoeverre integratie van het aanbod aan anonieme hulp op afstand/ 24-uurs telefonische bereikbaarheid mogelijk is.
Resultaten planperiode	Apeldoorn doet voor twee jaar mee aan de landelijke inkoop. Eind 2016 volgt een evaluatie om te bepalen of herziening van dit beleid nodig is.
Uitvoeringsagenda	N.v.t.

4. Fysieke toegankelijkheid van voorzieningen

Korte beschrijving	De Wmo is erop gericht om mensen zolang mogelijk zelfredzaam te laten zijn in de thuisomgeving. Een manier om dit te faciliteren is door de toegang tot de voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een handicap. Dit gaat over toegankelijke stoepen voor rollators en rolstoelen (en kinderwagens); toegang tot openbare toiletten; voorleesfunctionaliteit van de gemeentelijke website etc.
Samenvatting beleid	We zetten het huidige ingezette beleid op dit terrein voort.
Resultaten planperiode	In 2015 wordt het VN-verdrag voor rechten van mensen met een handicap geratificeerd. Naar aanleiding hiervan leggen we dit verdrag en het huidige beleid naast elkaar om te bezien of hier actiepunten uit voortvloeien.
Uitvoeringsagenda	N.v.t.

5. Veilig Thuis

Korte beschrijving	Preventief beleid en het voorzien in ambulante hulp aan inwoners van 0 tot 100 jaar (dus inclusief kindermishandeling) en in een adviespunt voor professionals. Dit heet Veilig Thuis en is een algemene voorziening.
Samenvatting beleid	In de Veiligheidsregio noordoost Gelderland is per 1 januari 2015 één Veilig Thuis-organisatie gerealiseerd. Dit is de fusie van het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Apeldoorn bereidt dit vanaf 2012 al voor en zal

	in 2015 en 2016 op de start en ontwikkeling van Veilig Thuis toezien. Bij Veilig Thuis wordt samengewerkt met Stimenz, Moviera en Bureau Jeugdzorg.
Resultaten planperiode	Een goed werkend Veilig Thuis, ingebed in de lokale zorg- en veiligheidsstructuur
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Opstart Veilig Thuis; • Monitoren en doorontwikkelen Veilig Thuis.

6. Vrouwenopvang

Korte beschrijving	Vrouwenopvang is een algemene voorziening, namelijk voor vrouwen en eventueel aanwezige kinderen van wie de veiligheid echt in het geding is.
Samenvatting beleid	<p>Centrumgemeente Apeldoorn heeft met 14 gemeenten een regionale beleidsnota tot stand gebracht: 'De onmacht voorbij'. Deze nota moet in 2015 tot een zogeheten regiovisie omgebouwd worden. Dat er een regiovisie moet komen vloeit voort uit een afspraak tussen de VNG en het ministerie van VWS. De ombouw zal een relatief licht traject zijn door de inmiddels opgedane ervaring en veelheid aan beleidskennis die landelijk over huiselijk geweld voorhanden is.</p> <p>Centrumgemeente Apeldoorn werkt samen met Ede, Arnhem en Nijmegen aan het wegwerken van het effect van een lagere rijksuitkering vrouwenopvang aan Gelderland. Na een ingroei wordt dit in 2017 afgerond. De bezuiniging valt samen met een al eerder ingezette omslag naar "ambulante hulp, tenzij". Dit houdt in: goedkopere hulp aan de vrouwen, dichterbij huis en school. Voor 2016 en verder wordt onderzocht of en hoe de integratie van vrouwenopvang met maatschappelijke opvang en wellicht ook beschermd wonen gestalte krijgt. Vooralsnog is het idee dat het aanvragen van maatwerkvoorzieningen voor de vrouwen (of hun kinderen) geen aparte afweging krijgt, maar plaatsvindt binnen de aanpak van 'één gezin, één plan' en de reguliere toegang.</p>
Resultaten planperiode	Idem als onder Veilig Thuis.
Uitvoeringsagenda	Idem als onder Veilig Thuis.

7. Basismobiliteit

Korte beschrijving	<p>Gemeenten zijn met ingang van 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het Wmo vervoer (vervoer dat nodig is om de benodigde ondersteuning vorm te geven) en het leerlingenvervoer. Werk, naar school gaan, uitgaan en recreëren, doen we gemiddeld genomen in een straal van 40 kilometer rondom ons woonadres. Vervoer houdt zich niet aan bestuurlijke grenzen en is daarom bij uitstek geschikt voor een regionale aanpak. Alle gemeenten moeten op zoek naar slimme oplossingen zodat de gewenste kwaliteit geboden kan blijven tegen een betaalbare prijs. Voldoende redenen om samen met andere gemeenten te kijken naar 'samenwerkingswinst'.</p>
Samenvatting beleid	<p>Apeldoorn werkt voor het thema basismobiliteit samen met de gemeenten uit de Stedendriehoek. De provincie Gelderland en de samenwerkende gemeenten delen de visie dat het regionale schaalniveau dé plek is voor bundeling van vervoersstromen, de stimulering van het maken van een overstap naar het OV en het realiseren van een OV-vangnetfunctie. Regionaal organiseren en in samenhang aansturen leidt tot een kwantitatief beter aanbod én een kwalitatieve verbetering. Niet alleen omdat dit leidt tot kostenreductie, maar ook tot een betere integratie met de beleidsterreinen waar het openbaar vervoer en het doelgroepenvervoer in feite voor dienen.</p>

Resultaten planperiode	<ol style="list-style-type: none"> 1) <u>Regionaal basismobiliteit doorontwikkelen</u> Gemeenten beperken de risico's en vergroten de professionaliteit door beleidsontwikkeling (OV en maatwerkvervoer) regionaal te organiseren; 2) <u>Regionaal bundelen van inkoop- en beheertaken</u> Gemeenten richten gezamenlijk een <i>beheerorganisatie</i> in. Het gaat hier om inkoop en (contract)beheer taken van alle gemeentelijke maatwerkvervoersstromen: Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, leerlingenvervoer en de OV-vangnetfunctie; 3) <u>Eén informatiepunt voor het regionale vervoersaanbod</u> De regiecentrale <i>informeert</i> burgers over bijvoorbeeld het reguliere openbaar vervoer, de Buurtbus en vrijwilligersinitiatieven. Biedt dit onvoldoende oplossing dan regelt de regiecentrale maatwerkvervoer; 4) <u>Eén regionale ritplanfunctie</u> Dit maakt verhoging van de <i>bezettingsgraad</i> van taxi's en <i>volgtijdelijke ritten</i> op termijn over regelingen⁶ en gemeentegrenzen heen <i>mogelijk</i>. Dit geldt ook voor samenwerking met <i>andere partijen</i>, zoals instellingen die het (voorheen) intramurale AWBZ-vervoer verzorgen, zodat zij de mogelijkheid hebben om dit vervoer bij de regio in te kopen. Op deze wijze is het voor hen mogelijk om de bundeling van intramurale en extramurale vervoersstromen te behouden; 5) <u>Toegang op maat</u> Nu krijgt iemand wel of niet toegang tot maatwerkvervoer, een tussenweg is er niet. Wij willen naar de toekomst toe de toegang meer op maat inrichten. Dit betekent dat los van het efficiënter inrichten van het vervoer, de gemeenten de vervoersaanspraken beperken door deze in beleid en praktijk meer af te stemmen op de mogelijkheden van mensen en zelfredzaamheid (financieel) te stimuleren⁷; 6) <u>Diversiteit in aanbod</u> Diversiteit in vervoeraanbod creëren afgestemd op de mogelijkheden van een individuele cliënt: deur-tot-deur, kamer-tot-kamer of van opstappunt-tot-uitstappunt; 7) <u>Samenreizen stimuleren</u> Door middel van verschillen in tarieven samenreizen stimuleren; 8) <u>Reisafstanden beperken</u> Door ondersteuning dichterbij cliënten te organiseren. Gemeenten beperken de vervoersaanspraken door te sturen op voorzieningen zoals dagbesteding dichterbij, zodat het (dagelijkse) vervoer van cliënten wordt beperkt of een cliënt zelf deze afstand kan (leren) overbruggen.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Inrichten projectorganisatie; • Aanbesteden regiecentrale; • Verder vormgeven aan intergemeentelijke samenwerking; • Inrichten ontwikkelteam dat de samenhang met het OV verder uitwerkt.

8. Dagbesteding

Korte beschrijving	<ol style="list-style-type: none"> 1) Onder dagbesteding verstaan we ondersteuning die geboden wordt met als doelstelling het aanbrenge van ritme en structuur in de dag in de vorm van arbeidsmatige dagbesteding of een dagprogramma. Het gaat hierbij om doelgroepen zoals ouderen
--------------------	--

⁶Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, Leerlingenvervoer en OV-vangnet.

⁷Voorbeelden hiervan zijn: OV-advies op maat, een reisbudget op maat, Mee op weg (OV-training door een maatje), het stimuleren van vervoer door vrijwilligers (Buurtbus, BoodschappenPlusBus), en het realiseren van aansluiting van het maatwerkvervoer op het OV.

	met somatische en psychosomatische problemen, mensen met psychiatrische problemen of verstandelijke of lichamelijke beperkingen, mensen met niet aangeboren hersenletsel (NAH) en ziet op het onderhouden van zelfregie, het verminderen van sociaal isolement en het zo mogelijk het bieden van verlichting aan de mantelzorger.
Samenvatting beleid	Indien voor een cliënt de algemene voorziening ontoereikend is wordt (in principe) verwezen naar een maatwerkvoorziening. Nieuwe cliënten kunnen direct worden toegeleid naar algemene voorzieningen, bijvoorbeeld door de huisarts, de wijkverpleegkundige, het SWT of de ouderenadviseur. Een beschikking van de gemeente is niet nodig.
Resultaten planperiode	<ul style="list-style-type: none"> • Streven is om zoveel mogelijk de ondersteuning op het gebied van dagbestedingsactiviteiten onder te brengen in de algemene voorzieningen. In 2015 is het grootste deel van de ondersteuning nog gefinancierd uit maatwerkvoorzieningen vanwege het overgangsrecht uit de Wmo; • Integratie van beleid en uitvoering op gebied van dagbesteding in het kader van de Wmo en de Participatiewet.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Het treffen van voorbereidingen in de infrastructuur van voorzieningen om in 2016 zoveel mogelijk cliënten over te laten gaan naar de algemene voorziening (subsidierегeling); • Ontwikkeling van monitoring, zodat cliënten ondanks het niet meer individueel toekennen van de voorziening, toch in beeld blijven

9. Cliëntondersteuning

Korte beschrijving	<p>Onder cliëntondersteuning verstaan we individuele of groepsgewijze ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventie zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen. Cliëntondersteuning kan zowel geboden worden door personen uit het eigen netwerk van de hulpvrager, door ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en professionals</p> <p>Cliëntondersteuning bestaat uit drie onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) informatie en advies; 2) vraagverheldering en toeleiding naar passende vormen van ondersteuning en 3) kortdurende ondersteuning <p>Cliëntondersteuning is niet nieuw in de Wmo, wel is de definitie ervan in de Wmo uitgebreid naar inhoud en reikwijdte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laagdrempelig en breed beschikbaar; • kosteloos voor de burger; • tijdens onderzoek van de hulpvraag (het gesprek) kan de burger indien deze dit wenst gebruik maken van cliëntondersteuning. Dit geldt zowel voor de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet; • cliëntondersteuning is onafhankelijk; • een cliënt moet het gevoel hebben dat de cliëntondersteuner naast hem/ haar staat.
Samenvatting beleid	Een evenwichtig en samenhangend aanbod (netwerk) van cliëntondersteuning in Apeldoorn dat aansluit bij de behoefte van de inwoners.
Resultaten planperiode	<ul style="list-style-type: none"> • Een helder beeld van wat we in Apeldoorn verstaan onder cliëntondersteuning en de verschillende functies die het heeft; • Een evenwichtig aanbod van cliëntondersteuning voor alle doelgroepen, met name het aanbod voor de GGZ doelgroep vraagt aandacht; • Informele en formele vormen van cliëntondersteuning sluiten op

	<p>elkaar aan en maken gebruik van elkaars expertise.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cliëntondersteuners voor verschillende doelgroepen en (levens) gebieden werken daar waar mogelijk samen en maken gebruik van elkaars expertise; • Cliëntondersteuning wordt zoveel mogelijk groepsgewijs aangeboden (i.p.v. individueel); • (Potentiële) hulpvragers, medewerkers van de gemeentelijke toegangspoorten en mensen uit het werkveld zijn er goed op de hoogte van wat cliëntondersteuners kunnen betekenen en er wordt in de juiste situaties naar elkaar doorverwezen.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Wmo subsidieregeling is gebaseerd op te behalen resultaten in planperiode; • Proeftuin cliëntondersteuning GGZ die bestaat uit een samenwerking van diverse organisaties en gericht is op het delen van expertise van cliëntondersteuning tussen verschillende doelgroepen alsmede op het delen van expertise tussen ervaringsdeskundigen en professionals; • Aanbod cliëntondersteuning onder de aandacht brengen bij (potentiële) hulpvragers, medewerkers toegangspoorten en werkveld.

10. Maatschappelijke opvang en preventie

Korte beschrijving	<p>De maatschappelijke opvang is geregeld in de subsidieregeling Wmo, functie 4 voor wat betreft de algemene voorziening. Ook is maatschappelijke opvang onderdeel van de raamovereenkomst voor die mensen die een zwaardere ondersteuning nodig hebben. Dit onderdeel gaat over de gesubsidieerde maatschappelijke opvang. Met maatschappelijke opvang en preventie bedoelen we de ondersteuning van mensen met meervoudige problemen waaronder psychische en/of verslavingsproblemen én de preventie van het ontstaan van deze meervoudige problemen in de regio. Het gaat om de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijke opvang: het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meer problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. • Openbare geestelijke gezondheidszorg: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg en het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen bij signalen van crisis of dreiging van crisis. • Verslavingsbeleid: maatschappelijke zorg gericht op verslaafden, alle individuele geneeskundige verslavingszorg daaronder niet begrepen, en preventie van verslavingsproblemen, met inbegrip van activiteiten in het kader van de bestrijding van overlast door verslaving. <p>Doel van de maatschappelijke opvang en preventie is dat mensen zo volwaardig- en zo zelfredzaam mogelijk mee kunnen doen in de samenleving met een aanvaardbare kwaliteit van leven. De taken binnen deze functie zijn: verslavingspreventie, opvang, kortdurende ondersteuning en toeleiding.</p>
Samenvatting beleid	<p>De Wmo subsidieregeling strekt zich uit tot het nader uitwerken van de volgende beleidsdoelen en activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de preventie van dak- en thuisloosheid; • de preventie van verslavingsproblemen; • preventie, voorlichting, informatie en advies gericht op de betreffende doelgroep; • het bieden van dag- en nachtopvang;

	<ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg; • het bevorderen van (sociale) verslavingszorg; • outreachende bemoeizorg, outreachende begeleiding en (OGGZ)zorgtoeleiding; • inloopvoorzieningen en gebruikersruimten. <p>Voor maatschappelijke opvang en preventie is Apeldoorn centrumgemeente voor de regio met als betrokken gemeenten Brummen, Epe, Heerde en Voorst.</p>
Resultaten planperiode	In 2014 zijn alle activiteiten op het gebied van maatschappelijke opvang opgesplitst naar algemene en maatwerkvoorzieningen. In de planperiode willen we het huidige voorzieningenniveau handhaven en toewerken naar verdere integratie van het beleid op het gebied van maatschappelijke opvang, beschermd wonen en extramuralisering en dit te verbinden aan wijkgericht werken.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsontwikkeling richting integratie van beleid beschermd wonen en maatschappelijke opvang; • Verbinding aanbrengen tussen maatschappelijke opvang/beschermd wonen en wijkgericht werken/SWT's.

11. Vrijwilligersondersteuning

Korte beschrijving	<p>Vrijwilligersondersteuning betreft de stedelijke, indirecte ondersteuning van vrijwilligersorganisaties, verenigingen en hun vrijwilligers. Onder vrijwilligerswerk verstaan we werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving. De Wmo geeft gemeenten de taak vrijwilligerswerk te bevorderen en te ondersteunen en oog te hebben voor de verschillende categorieën van vrijwilligers. Dit betekent dat sportverenigingen, natuurverenigingen, cultuurverenigingen, kerken, vrijwillige zorgorganisaties etc. op passende ondersteuning moeten kunnen rekenen bij het uitoefenen van hun vrijwilligerswerk.</p> <p>Taken die hieronder verstaan worden zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Centrale matching tussen vraag en vrijwillig aanbod; 2. Gezamenlijke werving en deskundigheidsbevordering; 3. Stimuleren van netwerkvorming en kennisdeling tussen vrijwilligersorganisaties.
Samenvatting beleid	De functie vrijwilligersondersteuning wordt stedelijk georganiseerd en is breed georiënteerd, d.w.z. de ondersteuning wordt geleverd ten behoeve van de domeinen zorg, welzijn, sport, cultuur, natuur etc. Bij de uitvoering van de functie ligt de nadruk op toegankelijkheid en herkenbaarheid van een centraal knooppunt voor vrijwilligersondersteuning waarin de middelen zo efficiënt en effectief mogelijk worden besteed. De ondersteuning staat open voor alle organisaties die met vrijwilligers werken en moet aansluiten op de behoeften van de diverse vrijwilligers en organisaties. Het knooppunt is ervoor om matching tussen vragen naar vrijwilligers en vrijwilligersaanbod te faciliteren.
Resultaten planperiode	Stevig stedelijk loket vrijwilligersondersteuning, dat aansluit op vraag en aanbod van de betrokken vrijwilligersorganisaties
Uitvoeringsagenda	Beschrijven van nieuwe regeling m.b.t. ondersteuning vrijwilligersbeleid ten behoeve van de Wmo subsidieregeling.

12. Mantelzorgondersteuning

Korte beschrijving	Onder mantelzorg verstaan we de hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep. Mantelzorgers wonen niet altijd in dezelfde gemeente als degene voor wie ze zorgen; de gemeente waar de cliënt woont aan
--------------------	---

	wie de mantelzorg hulp biedt, is verantwoordelijk voor de ondersteuning van de mantelzorg. Mantelzorgondersteuning betreft de stedelijke ondersteuning van mantelzorgers en is erop gericht alle doelgroepen van mantelzorgers te ondersteunen om de zorg zo lang en goed mogelijk vol te houden. Waar mogelijk is deze ondersteuning kortdurend van aard. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de mantelzorg die na het volgen van een cursus de zorg voor zijn of haar zorgvrager beter vol kan houden. Of de werkgever, die na het volgen van een adviestraject, in staat is om zijn mantelzorgende werknemers optimaal te ondersteunen. De subsidie is nadrukkelijk niet bedoeld voor het uitbetalen van individuele mantelzorgers, maar voor algemene ondersteuning van Apeldoorners die mantelzorg leveren.
Samenvatting beleid	<p>Bij de uitvoering van de functie ligt de nadruk op toegankelijkheid en herkenbaarheid van een centraal knooppunt voor mantelzorgondersteuning waarin de middelen zo efficiënt en effectief mogelijk worden besteed. Taken die hieronder verstaan worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gerichte informatie, advies en ondersteuning, praktische hulp, respijtzorg en emotionele ondersteuning en • Bewustwording rondom mantelzorg stimuleren en kennis delen rondom het thema mantelzorg. <p>Uitvoering geven aan de waardering van mantelzorgers. Voor deze functie zet de gemeente Apeldoorn het door het Rijk uitgekeerde 'mantelzorgcompliment' in.</p> <p>Het project 'Werk en mantelzorg' afronden in 2015 en vertalen in de subsidieregeling jeugd en Wmo zodat het als regulier beleid verder uitgevoerd kan worden door de desbetreffende instellingen.</p>
Resultaten planperiode	Doorontwikkelen tot expertisecentrum mantelzorg Apeldoorn.
Uitvoeringsagenda	De opdracht tot bereiken van bovenstaand doel is verstrekt en wordt in de planperiode uitgevoerd.

13. Ontmoeting

Korte beschrijving	Onder ontmoeting verstaan we de mogelijkheden voor Apeldoornse burgers om op laagdrempelige wijze samen te komen in de stadsdelen en de dorpen. Doel is het vergroten van het sociale netwerk, participatie en vaardigheden die nodig zijn om goed te kunnen functioneren in de samenleving.
Samenvatting beleid	<p>Hiertoe horen de volgende mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inloop met activiteiten: Ontmoetingsplek met laagdrempelige sociale/culturele/ recreatieve activiteiten; • ontmoeten met collectief steunsysteem: Ontmoetingsplek waar collectieve activiteiten geboden worden die tot doel hebben om vaardigheden te ontwikkelen. Bijv. samen koken en eten, hulp bij de administratie. <p>Insteek is dat de bewoner dichtbij huis gebruik kan maken van een ontmoetingsplek. Waar nodig vindt toeleiding naar de plek plaats met behulp van een (vrijwillige) cliëntondersteuner. Vervoer van en naar ontmoetingsplekken is in principe de verantwoordelijkheid van de bewoner zelf. Innovatieve projecten om te bereiken dat deelnemers de ontmoetingsplekken (her)kennen en bezoeken komen, zoals eerder vermeld, in aanmerking voor subsidie. Daarbij is speciale aandacht voor toereikende en passende ontmoetingsplekken in de dorpen.</p> <p>In 2014 heeft Movisie een advies geschreven over het monitoren en meten van effect van onder andere de ontmoetingsplekken. In dit advies staan een aantal aanbevelingen om doelen helder te formuleren, zodanig dat effect gemeten kan worden. Movisie geeft hierbij aan om effectmeting in te richten als een combinatie van 'tellen</p>

	en vertellen'.
Resultaten planperiode	<ul style="list-style-type: none"> • Goed stelsel van ontmoetingsplekken, op basis van heldere prestatieafspraken; • Hiertoe ontwikkelen van inzicht in (maatschappelijk) effect van ontmoetingsplekken, dat zijn beslag krijgt in de Wmo subsidieregeling.
Uitvoeringsagenda	Ontwikkelen van monitoring en effectmeting en op basis hiervan aanscherping van de subsidieregeling.

14. Toeleiding en begeleiding naar participatie

Korte beschrijving	Deze functie richt zich op de participatie van mensen met een beperking en/of grote afstand tot de arbeidsmarkt zonder sollicitatieplicht.
Samenvatting beleid	<p>Voor toeleiding en begeleiding naar participatie wordt, rekening houdend met hun beperking, gefocust op de talenten die mensen hebben. Er wordt gewerkt vanuit de visie en werkwijze die ontwikkeld is binnen het Project Talent. De participatie wordt vergroot door middel van het bieden van de juiste ondersteuning om structurele participatie mogelijk te maken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toeleiding: Apeldoorners worden toegeleid naar passende activiteiten, netwerken, Ontmoetingsplekken, dagbestedingsplekken of begeleid vrijwilligerswerk. De toeleiding is tijdelijk van aard en wordt begeleid door vrijwilligers (max. één jaar) en professionals (max. een half jaar); • Begeleiding: Apeldoorners worden begeleid op de door de organisatie beschreven 'Talent'-plekken. Daar verrichten zij maatschappelijk nuttige taken en werken zij aan het opbouwen van weekstructuur en een netwerk. <p>Samenwerkende 'maatjesprojecten' met een duidelijke participatiedoelstelling vallen onder de toeleidingsplekken.</p>
Resultaten planperiode	<ul style="list-style-type: none"> • We streven ernaar zoveel mogelijk ontschotting plaats te laten vinden op dit thema tussen de Wmo en de Participatiewet en zoveel mogelijk over te gaan van contractfinanciering naar subsidiefinanciering. • Nadruk ligt in de planperiode op het ontwikkelen van een goede monitoring van deze activiteiten.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • In samenhang met de functie dagbesteding vorm geven aan verdere integratie van beleid; • Aanpassen van de subsidieregeling; • Onderzoeken mogelijkheid om ook commerciële aanbieders kans te geven om mee te doen aan deze (werk)plekken.

Maatwerkvoorzieningen

15. Huishoudelijke Hulp (HH)

Korte beschrijving	Huishoudelijke hulp (schoonmaken) was een taak vanuit de voormalige Wmo, maar met de invoering van de Wmo is deze taak verschoven naar 'zorgdragen voor een gestructureerd huishouden' en dus niet meer het schoonmaken zelf. Alhoewel in eerste instantie vanuit de Wmo is ingezet op totale afbouw van de schoonmaakactiviteiten zijn er eind 2014 aanvullende middelen beschikbaar gekomen om een overgangperiode van twee jaar uit te kunnen vormgeven (de Van Rijn-gelden).
Samenvatting beleid	<p><u>Nieuwe kaders voor Huishoudelijke Hulp (HH)</u></p> <p>In de kadernota HH is de volgende hoofdlijn voor 2015 verwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> - we verwachten van mensen dat zij zelf de HH doen, of in eigen kring organiseren; - als het in eigen kring niet opgelost kan worden, kunnen mensen gebruik maken van de algemene voorzieningen in 'de markt'

	<p>(HH1 of delen daarvan);</p> <ul style="list-style-type: none"> - mocht dit financieel niet mogelijk zijn, dan kan de gemeente onder bepaalde voorwaarden een tegemoetkoming verstrekken; - de meest kwetsbare burgers blijven in aanmerking komen voor ondersteuning, de maatwerkvoorziening (HH2) en betalen dan een eigen bijdrage aan het CAK; <p>Verder is afgesproken dat voor bestaande cliënten een overgangsrecht bestaat van (maximaal) één jaar.</p> <p><u>Wie krijgt een maatwerkvoorziening (vroeger HH2)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - “de meest kwetsbare cliënten” krijgen hulpverlening, omdat ze het huishouden tijdelijk of blijvend niet kunnen regelen; - mensen met ernstige lichamelijke beperkingen, verstandelijke beperkingen en/of psychiatrische/psychosociale problemen; - die in een complexere situatie wonen, in een wankel evenwicht verkeren; - waar verschillende soorten ondersteuning ingezet worden en vanuit één plan gewerkt wordt t.b.v. het zelfstandig thuis laten wonen van de cliënt; - waar hulpverlening op terrein HH gecombineerd kan worden met andere taken; - waar regievoering, aanbrengen van structuur en/of het meerdere keren per week ondersteunen van het laten functioneren van de huishouding nodig is en dit niet overgenomen kan worden door familie / het netwerk. <p>De nieuwe term voor HH2 is hulpverlening bij regelen van het huishouden zoals dit is uitgewerkt in de raamovereenkomst. Voorbeelden van cliënten zijn ernstig lichamelijk gehandicapte cliënten, of een gezin, waarvan één van de ouders en meerdere kinderen te maken hebben met ernstige beperkingen, of een alleen wonende cliënt die vanwege matig/ernstige dementie niet in staat is structuur vast te houden en voor zich zelf te zorgen.</p> <p><u>Wie kan HHT benutten</u></p> <p>Dankzij gelden van Van Rijn/Slob kunnen we aan mensen die hun HH1 verliezen (omdat de Wmo indicatie afloopt) een “pakket” aanbieden, met korting op de uurprijs. Met alle huidige aanbieders is een pakket afgesproken. Voor dit pakket HHT geldt geen CAK eigen bijdrage. In de praktijk betekent dit: In 2015 een pakket van 8 uur per 4 weken, waarbij de klant in plaats van de kostprijs € 168,- nu € 68,- betaalt. In 2016 gaat het om een pakket van 6 uur per 4 weken, tegen betaling van € 81,- in plaats van € 126,-. Vanaf 2017 moet de klant het gewone uurtarief betalen.</p> <p><u>Welke mensen kunnen nog een extra ondersteuning krijgen van de gemeente?</u></p> <p>Apeldoorn wil mensen die wel schoonmaakhulp nodig hebben, maar dit niet kunnen betalen tegemoetkomen. We geven korting op de algemene voorziening schoonmaakhulp. Voor de toelatingscriteria voor deze regeling is gekeken naar de huidige CAK systematiek en naar de verschillende regelingen van het minima beleid. Mensen die aan deze criteria voldoen, betalen zelf € 20,- en de gemeente betaalt de rest van het bedrag dat anders betaald zou moeten worden voor een pakket schoonmaakhulp. Dit pakket bestaat uit acht uur in 2015, zes uur in 2016 en vanaf 2017 vijf uur per vier weken.</p>
Resultaten planperiode	<ul style="list-style-type: none"> • We werken ernaar toe dat mensen gewend zijn zelf voor hun huishoudelijke hulp te zorgen; • Daar waar dit niet mogelijk is, bieden we binnen de begroting

	passend maatwerk.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • In 2015 voeren we met alle overgangsklanten gesprekken over de huishoudelijke hulp. • Inzet van de Van Rijn-gelden als tussenstap richting 2016 en verder. • Indien de Van Rijn-gelden structureel worden, wordt hierop het beleid aangepast.

16. Persoonlijke verzorging

Korte beschrijving	<p>Een deel van de niet-medische persoonlijke verzorging (5% van totaal) is met ingang van 1 januari 2015 overgekomen naar de gemeente.</p> <p>De afbakening voor de Wmo wordt voor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. overgangsccliënten bepaald door de grondslag van de oorspronkelijke ClZ-indicatie. Voor cliënten met een grondslag ZG, VG en psychiatrie, valt de persoonlijke verzorging (PV) die plaatsvindt in combinatie met begeleiding of dagbesteding onder de Wmo voorzover de PV uitsluitend betrekking heeft op ADL-activiteiten. Dit kan zowel lijfsgebonden als niet-lijfsgebonden zijn; 2. nieuwe cliënten bepaald door de vraag of de PV uitsluitend betrekking heeft op ADL in combinatie met dagbesteding onder de Wmo. Als er sprake is van geneeskundige zorg of het risico daarop valt de PV onder de Zvw.
Samenvatting beleid	N.v.t.
Resultaten planperiode	Ontwikkelen van beleid voor dit thema.
Uitvoeringsagenda	Vaststellen kaders persoonlijke verzorging.

17. Begeleiding

Korte beschrijving	<p>De gemeente is met ingang van 2015 verantwoordelijk voor alle extramurale begeleiding. Doel van de begeleiding is om mensen de mogelijkheid te geven zo zelfredzaam mogelijk te zijn in hun thuissituatie en hen te helpen zo goed mogelijk te participeren in de maatschappij.</p>
Samenvatting beleid	<p>Voor de begeleiding hanteert Apeldoorn op grond van de Nota Begeleiding de volgende uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vormgeven Begeleiding binnen de beschikbare financiële kaders <ul style="list-style-type: none"> ○ budget en budget van het Rijk is taakstellend; ○ budget voor de begeleiding wordt geormerkt binnen de gemeentebegroting; ○ eigen kracht van inwoners is ook eigen financiële draagkracht (financiële bijdrage). • Toegang tot de Wmo door Het gesprek <ul style="list-style-type: none"> ○ het gesprek vindt zoveel mogelijk face-to-face plaats in de thuissituatie of in de wijk; ○ de uitvoerders van Het gesprek hebben voldoende expertise en gespreksvaardigheid; ○ het gesprek biedt tevens (een aanzet tot) cliëntondersteuning; ○ een gesprek richt zich op alle relevante leefgebieden. • Geen standaardproducten voor de Begeleiding maar individueel maatwerk <ul style="list-style-type: none"> ○ het gesprek leidt tot een wederkerige afspraak over resultaten; ○ de wederkerige afspraken gaan uit van een bijdrage naar vermogen aan de samenleving; ○ het opdrachtgevers model sluit aan bij de inhoudelijke beleidskeuzes van de raad; ○ kwaliteitskader primair vanuit cliëntenperspectief. • Voor zover financieel verantwoord biedt de gemeente optimale

	<p>keuzevrijheid aan de inwoner, keuzevrijheid voor de aanbieder vanuit godsdienstige gezindheid, levensovertuiging en/of culturele achtergrond</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ persoonsvolgende financiering, een pgb in de vorm van een trekkingsrecht; ○ de raad erkent dat 'dichtbij huis', 'keuzevrijheid voor de inwoner' en de kosten van vervoer met elkaar op gespannen voet kunnen staan en geeft hier richting aan; ○ vervoer efficiënt en effectief georganiseerd met eigen kracht als uitgangspunt. <ul style="list-style-type: none"> ● Aandacht voor de meest kwetsbare inwoners <ul style="list-style-type: none"> ○ aandacht voor overbelaste mantelzorgers; ○ zorgvuldige overgangsregeling; ○ een criterium van regiobinding nader uitwerken in de verordening maatschappelijke ondersteuning. <p>Het streven is gericht op de volgende maatschappelijke effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● meer groepsondersteuning en begeleiding met de inzet van vrijwilligers, waar nodig onder coördinatie of coaching van een professional en minder individuele, professionele begeleiding; ● meer vraaggericht maatwerk en minder gedetailleerd standaard aanbod; ● meer ondersteuning die is gericht op het welzijn, het welbevinden en de kwaliteit van leven van de cliënt en diens zelfredzaamheid en eigen regie, wat mensen wél kunnen en minder zorg die is gebaseerd op basis van ziektebeelden en wat mensen niet kunnen; ● meer algemene welzijns- en zorgarrangementen waarin een mix van mensen met uiteenlopende zorgvragen tot synergie leidt en minder zorg die is georganiseerd rond specifieke doelgroepen; ● meer algemene voorzieningen voor iedereen in de sociale basisinfrastructuur voor zorg en welzijn, in de wijk, toegankelijk en dichtbij de inwoners en minder specialistische zorg; ● meer ketensamenwerking tussen organisaties en financiers (gemeente, Rijk en zorgverzekeraars) en tussen wetten (Wmo, Jeugdwet, Wlz en Zvw) en minder schotten en concurrentie.
Resultaten planperiode	<p>Op grond van bovenstaande uitgangspunten van de gemeente Apeldoorn worden voor de Begeleiding de volgende algemene doelen voor de komende jaren vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● het aanboren, behouden en vergroten van de zelfredzaamheid en regie van inwoners; ● het organiseren van integrale, samenhangende, resultaatgerichte en effectieve ondersteuning voor inwoners die het (tijdelijk) niet zelfstandig redden; ● het organiseren van 'het gesprek' en wederzijdse afspraken voor de toegang tot ondersteuning. <p>Daarmee willen we bereiken dat de kracht van Apeldoorners optimaal wordt benut en versterkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● binnen het kader van de begroting; ● integratie van de nu nog twee inkooptrajecten 'gewone' begeleiding en 'begeleiding maatschappelijke opvang/beschermd wonen tot één inkooptraject; ● ontwikkelen van monitoring en effectmeting.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> ● Ervaring opdoen met de functie begeleiding en daar waar nodig bijstellen van beleid; ● Ontwikkelen monitoring en effectmeting.

18. Beschermd wonen

Korte beschrijving	Beschermd wonen is gericht op mensen die voor langere tijd niet in
--------------------	--

	staat zijn zelfstandig te wonen en gebaat zijn bij het wonen in een beschermde woonomgeving met regelmatig beschikbare begeleiding. Bij beschermd wonen gaat het om het bieden van onderdak en begeleiding aan personen met een psychische beperking. Personen die vanwege psychische problematiek er niet in slagen zelfstandig te wonen zonder de directe nabijheid van 24 uur per dag toezicht en ondersteuning komen in aanmerking voor beschermd wonen.
Samenvatting beleid	In 2014 is samen met de regiogemeenten Brummen, Epe, Heerde en Voorst een raamovereenkomst opgesteld voor 2015. Daarin is afgesproken te komen tot bundeling van 'bijzondere doelgroepen', Beschermd Wonen GGZ, Begeleiding GGZ, multiprobleemcliënten/ huishoudens gerelateerd aan het Regionaal Kompas en het reeds bestaande Regionaal Kompas met een gezamenlijke inkoop.
Resultaten planperiode	<ul style="list-style-type: none"> • Een integraal beleid voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en extramuralisering, ingebed in wijkgericht werken.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • In de tweede helft van 2015 opstellen van nieuwe regionale beleidsnota voor beschermd wonen GGZ en maatschappelijke opvang.

19. Toegang

Voor dit onderwerp is in 2014 een aparte nota opgesteld: 'Toeleiding en Toegang in het sociale domein van de gemeente Apeldoorn'. Korthedshalve wordt naar deze documenten verwezen.

20. Sociale wijkteams

Voor dit onderwerp is in 2014 een apart collegevoorstel en plan van aanpak ontwikkeld. Korthedshalve wordt naar deze documenten verwezen.

21. Preventieve gezondheid

Korte beschrijving	In het kader van de Wet publieke gezondheid heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om een gemeentelijk gezondheidsbeleid in te richten. Op onderdelen raakt dit beleid aan de Wmo. De gemeente houdt zich daarbij niet bezig met medische preventie, maar met meer algemene gezondheidspreventie. Gezondheid wordt daarbij beschouwd als het vermogen je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Hier zit een groot raakvlak met de doelstellingen van de Wmo.
Samenvatting beleid	<p>Vanuit de Wet publieke gezondheid hebben gemeenten de opdracht de algemene volksgezondheid te beschermen en te verbeteren. Hiervoor werken we regionaal samen in de regio Noord- en Oost-Gelderland. Gemeenten hebben een groot deel van de uitvoering belegd bij de GGD, met onder meer taken jeugdgezondheidszorg, gezondheidsvoorlichting en infectieziekten bestrijding. Op landelijke schaal is er een aantal speerpunten voor het bevorderen van publieke gezondheid benoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overgewicht; • Depressie; • Diabetes; • Alcoholgebruik en roken; • Meer bewegen; • Gezond ouder worden en bestrijding eenzaamheid; • Seksuele gezondheid; • Gezonde leefomgeving. <p>Op gemeentelijk niveau maken we beleid en ondersteunen we projecten die deze speerpunten bevorderen. Uitvoering van preventieve gezondheidszorg is grotendeels belegd in andere programma's (o.a. Wmo en Jeugd) en wordt deels uitgevoerd door</p>

	organisaties die financiering ontvangen van gemeente Apeldoorn.
Resultaten planperiode	De planperiode van het onderwerp preventieve gezondheid loopt niet gelijk op met die van de Wmo. In 2016 vindt heroverweging van het beleid plaats vanuit de Wet publieke gezondheid. Tot die tijd geldt bovenstaand beleid.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen van projecten gericht op bovenstaande speerpunten; • Aanbrengen van meer verbinding tussen huisartsen, professionals en voorziening in de wijk.

22. Cliënt- & burgerparticipatie

Korte beschrijving	We vinden het belangrijk een grote rol weg te leggen voor burgers bij de ontwikkeling en evaluatie van beleid. Dit is tevens wettelijk geregeld via de Wmo. Ingezetenen moeten vroegtijdig in staat worden gesteld voorstellen te doen en advies te geven. In de oude Wmo werd daarbij expliciet aandacht besteed aan de belangen en behoeften van kleine, kwetsbare groepen. In de Wmo zijn deze expliciete aandachtspunten vervallen. Ook de bepaling in de oude Wmo dat de gemeente advies moet vragen aan de ingezetenen voor het Wmo-beleidsplan vast te stellen, is in de Wmo losgelaten. In de wet staat expliciet dat ingezetenen dienen te worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.
Samenvatting beleid	<p>Op dit moment is cliëntparticipatie belegd bij de Wmo-raad. Deze kijkt of de ondersteuning, die de gemeente vanuit de Wmo verstrekt, ook echt zorgt dat alle inwoners van Apeldoorn meedoen in de maatschappij en zelfstandig kunnen wonen en geeft het college hierover gevraagd en ongevraagd advies. In het kader van de ontwikkelingen in het sociale domein hebben we voor ogen meer ruimte te geven aan betrokkenheid van ingezetenen bij het beleid. Uit een eerste verkenning naar cliëntparticipatie komt echter ook naar voren dat het onderwerp breder speelt dan alleen binnen de Wmo, het betreft een 3D onderwerp. Tevens is duidelijk geworden dat de wijzigingen binnen de Wmo geen directe aanleiding vormen de huidige verordening aan te passen. De belangrijkste wijziging betreft immers het voorzien in ondersteuning van cliëntparticipatie, die in Apeldoorn is gerealiseerd door het aanstellen van een ambtelijke secretaris. Hiermee voldoet Apeldoorn aan de wettelijk gestelde eisen.</p> <p>Zowel in de Jeugdwet, de Participatiewet als in de Wmo wordt een vorm van cliëntenparticipatie verplicht gesteld. De eisen en omstandigheden zijn echter wel divers. Door de regionale samenwerking o.a. bij aanbestedingen, in Stedendriehoek of – Vierkant verband speelt ook de wens tot regionale advisering door de raden. Onduidelijk is nog hoe dit vorm te geven. In dit licht is het relevant de huidige wijze van cliëntparticipatie in verschillende raden tegen het licht te houden. Om een antwoord te geven op de wijze van samenwerking tussen de verschillende bestaande cliëntenraden en de invulling die Jeugd geeft aan cliëntparticipatie is nader onderzoek gewenst. De Rekenkamer heeft de gemeenteraad via “De Kanteling als kompas” en “Burgerkracht in de zorg” tevens opgeroepen burgers meer bij het beleid te betrekken.</p>
Resultaten planperiode	Zowel in de Jeugdwet, de Participatiewet als in de Wmo wordt een vorm van cliëntenparticipatie verplicht gesteld. De eisen en omstandigheden zijn echter divers. Door de regionale samenwerking o.a. bij aanbestedingen, in Stedendriehoek of – Vierkant verband speelt ook de wens tot regionale advisering door de raden. Onduidelijk is nog hoe dat vorm te geven. In de planperiode wordt een antwoord op dit vraagstuk geformuleerd.
Uitvoeringsagenda	Opstellen van een startnotitie, waarin als eerste stap de huidige

	vormen van cliëntparticipatie worden verkend. Op basis van deze inventarisatie worden verdere voorstellen ontwikkeld.
--	---

23. Sociaal vangnet/collectieve aanvullende ziektekostenverzekering

Korte beschrijving	Met ingang van 1 januari 2015 worden van rijkswege de Compensatie Eigen Risico (CER) en de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) afgeschaft en wordt de categoriale bijstandsverlening aan banden gelegd. Het met de afschaffing van deze regelingen gemoeide budget is, onder een gelijktijdige bezuiniging van circa 50%, overgedragen aan de gemeenten. Het gevolg van het afschaffen van de hierboven genoemde regelingen is dat mensen, met name chronisch zieken en gehandicapten, met een aanzienlijke inkomensachteruitgang geconfronteerd worden. Via een Sociaal Vangnet kunnen mensen worden gecompenseerd of anderszins ondersteund. De mogelijkheden hiertoe zijn echter beperkt. Enerzijds vanwege wetgeving en anderzijds vanwege de financiële reikwijdte van de gemeente omdat het Rijk aanzienlijk op de budgetten heeft bezuinigd voordat deze naar de gemeente zijn overgeheveld. Het Sociaal Vangnet is onderdeel van het minimabeleid van gemeente Apeldoorn en valt daarmee niet rechtstreeks onder de Wmo. Het heeft daar echter wel raakvlakken mee, met name daar waar het mensen met een chronische ziekte of handicap betreft, die aangewezen zijn op ondersteuning door de gemeente.
Samenvatting beleid	<p>Gemeente Apeldoorn voelt zich verantwoordelijk voor mensen met een beperkte financiële draagkracht, al dan niet in combinatie met gezondheidsproblemen. Wat wij kunnen bieden is een Sociaal Vangnet dat mensen ondersteunt om rond te kunnen komen en te kunnen participeren. Daarbinnen wordt specifiek aandacht gegeven aan kinderen. Dit sluit aan bij het Bestuursakkoord "Door!"</p> <p>De Raad heeft het college verder meegegeven dat de maatregelen de toetreding tot de arbeidsmarkt niet mogen belemmeren (armoedeval) en dat er een efficiënte uitvoering moet komen. Dit laatste kan door andere partijen dan de gemeente bij de uitvoering te betrekken. De tegemoetkomingen in het Sociaal Vangnet worden verstrekt op basis van gemaakte kosten en het budget is het plafond waarbinnen het college het Sociaal Vangnet moet vormgeven.</p> <p>De volgende regelingen/oplossingen worden ingezet⁸:</p> <ul style="list-style-type: none"> • collectieve ziektekostenverzekering (tot 150% WML); • bijzondere bijstand (tot 110% WML); • schuldhulpverlening en budgetbeheer; • individuele inkomensvoetstuk bij langere periodes inkomen tot 100% WML; • strippenkaart (tot 120% WML); • kidskaart en zwemdiploma (tot 120% WML); • Stichting leergeld; • noodfonds; • kwijtscheldingsbeleid gemeentelijke belasting.
Resultaten planperiode	Operationaliseren beleid.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • We beschouwen 2015 als een overgangsjaar waarin we moeten monitoren hoe het Sociaal Vangnet, juist ook in financiële zin, zal uitpakken; • Op basis hiervan wordt het beleid in de planperiode eventueel aangescherpt.

⁸Beschrijving op hoofdlijnen, op details kunnen aangegeven inkomensgrenzen afwijken, zie nota: Voor elkaar, Kadernota sociaal vangnet, oktober 2014.

24. Aansluiting 18-/18+

Korte beschrijving	Door de scheiding van beleid tussen jeugd en volwassenen – die zich op vrijwel alle beleidsterreinen voordoet, ook buiten de gemeente – is het ingewikkeld een continue lijn van ondersteuning te bieden aan een jongere die de overgang naar volwassenheid maakt. Met de decentralisaties krijgt de gemeente mogelijkheden in handen deze aansluiting te verbeteren en geïntegreerd beleid te maken.
Samenvatting beleid	Momenteel is er nog geen integraal beleid dat de aansluiting 18-/18+ omvat.
Resultaten planperiode	Een integraal beleid op het sociaal domein (in ieder geval Jeugd, Participatie, Wmo, Passend onderwijs) waarin de overgang van 18- naar 18+ zodanig is opgenomen, dat er een doorlopende lijn van ondersteuning wordt gerealiseerd.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none">• Afstemmen subsidieregelingen Jeugd en Wmo op dit thema;• In uitvoering afstemmen van werkwijze en ervaringen opnemen in beleid.

25. Extramuralisering

Korte beschrijving	Onderdeel van de veranderende visie op zorg en welzijn in onze samenleving is de gedachte dat mensen die ondersteuning nodig hebben langer thuis kunnen blijven wonen. Dit houdt in dat deze mensen in of vanuit hun eigen huis ondersteuning aangeboden krijgen. Deze manier van dienstverlening wordt extramurale zorg genoemd. De term extramuralisering verwijst naar de wijzigingen in de AWBZ en de inrichting van de Wlz, waarin is opgenomen dat mensen met een (lichtere) ondersteuningsbehoefte niet meer in aanmerking komen voor opname in een instelling en dus thuis blijven of weer in een eigen woning moeten gaan wonen. Mensen met een grote ondersteuningsbehoefte (en die dus wél in een instelling kunnen verblijven) vallen met ingang van 2015 onder de Wlz. Ondersteuning aan mensen met een lichtere ondersteuningsbehoefte gaat over naar de Wmo. In die zin is de extramuralisering dus een thema van de Wmo.
Samenvatting beleid	Extramuralisering gaat over het inpassen van zorgvragende mensen in de maatschappij. We formuleren dan ook beleid vanuit een integrale visie op het raakvlak van zorg, welzijn, veiligheid en wonen. Onder regie van de gemeente komen we tot een goede afstemming zodat de situatie rond deze burgers optimaal georganiseerd wordt. Maar ook naar de omwonenden van deze zorgvragers moet worden omgekeken. We zijn niet meer gewend om mensen met afwijkend gedrag in onze samenleving tegen te komen. Met de extramuralisering zal dit in toenemende mate het geval zijn. Er moet dan ook voldoende aandacht zijn voor de sociale kwaliteit van dorpen en wijken; een thema van integrale veiligheid.
Resultaten planperiode	Het programma extramuralisering bevordert een samenhangende uitkomst waarbij afdoende passende woongelegenheden voor zorgvragers in wijken en dorpen beschikbaar is in combinatie met daarbij benodigde ondersteuning.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none">• Inrichting van een gezamenlijk beleid van woningbouwcorporaties, gemeente en instellingen voor mensen die uitstromen uit een intramurale setting, in een bredere setting dan tot nu toe het geval was (van alleen opstap-woningen naar uitbreiding van mogelijkheden);• Inrichting van gezamenlijk beleid van woningbouwcorporaties, gemeente en instellingen gericht op het voorkomen van huisuitzettingen door multiproblematiek;• Inbedding van dit beleid in wijkgericht werken.

26. Overgangsrecht

Korte beschrijving	<p>Voor cliënten met begeleiding is 2015 een overgangsjaar. Deze cliënten behouden hun huidige zorgaanspraken op grond van de CIZ-indicatie tot het van rechtswege vervallen van die indicatie per 1-1-2016 (of eerder in 2015 als het indicatiebesluit een eerdere einddatum vermeldt). Voor cliënten met beschermd wonen geldt een overgangstermijn van 2015-2019, waarbij gedurende die vijf jaren cliënten de huidige aanspraken op grond van de CIZ-indicatie behouden. Het staat onze gemeente overigens vrij om de cliënt, binnen de bestaande CIZ indicatie de ondersteuning anders in te vullen.</p> <p>Bij zowel nieuwe cliënten als bij cliënten die van de AWBZ naar de Wmo zijn gekomen is de gemeente verplicht om onderzoek in te stellen. De Wmo verplicht tot het doen van onderzoek bij nieuwe cliënten direct na de melding. Voor cliënten die uit de AWBZ naar de Wmo zijn gekomen dient het onderzoek voor 1-1-2016 plaats te vinden. Voor cliënten in beschermd wonen voor 1-1-2020. Voor het pgb gelden andere overgangsregels dan bij zorg in natura.</p> <p>In de Wmo is voorzien in een overgangsperiode voor cliënten van wie de aanspraak op voormalige AWBZ-zorg per 1 januari 2016 (of per 1 januari 2020 als het Beschermd wonen GGZ betreft) vervalt. Dit betreft de begeleiding individueel, begeleiding groep, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf. In beginsel wordt de continuïteit van de zorg waar een cliënt aanspraak op had met een jaar verlengd (tenzij de aanspraak op zorg op grond van het geldende indicatiebesluit eerder zou eindigen).</p>
Samenvatting beleid	<p>Uitgaande van het overgangsrecht uit de Wmo zal de gemeente nagaan of na instemming van betrokkene, een (vergelijkbaar) ondersteuningsarrangement kan worden aangeboden. Algemene voorzieningen kunnen daar onderdeel van uitmaken. In het gesprek zal gezien worden welk aanbod, uitgaande van dezelfde condities, gedaan kan worden. De ondersteuningsvormen uit de AWBZ zijn wellicht niet allemaal meer in precies dezelfde vorm en omvang beschikbaar. Dit geldt ook voor houders van een pgb die hun hulpverleners (formeel en informeel) uitbetalen. In principe kunnen zij gebruik maken van hun overgangsrecht, maar voor zaken die overgaan naar de algemene voorzieningen is een pgb na 2015 niet langer aan de orde.</p>
Resultaten planperiode	<p>De eerste twee jaar zijn de uitkomsten van dit thema nog onzeker door onduidelijk landelijk beleid en onduidelijkheid over de consequenties voor mensen die moeten kiezen om te vallen onder de Wmo of de Wlz. Zodra hier meer zicht op is formuleren we aanvullend beleid.</p>
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none">• Loopt alleen door in 2015, voor beschermd wonen echter t/m 2019.• Vinger aan de pols houden m.b.t. de ontwikkelingen;• Waar nodig acteren op ontwikkelingen (beleid of begroting aanpassen).

27. Persoonsgebonden budget

Korte beschrijving	<p>Ook bij de nieuwe taken kunnen cliënten straks kiezen voor een pgb. Het pgb bestaat uit een geldbedrag waarmee mensen die in aanmerking komen voor zorg of ondersteuning, zelf de benodigde hulp kunnen inkopen. Het is bedoeld als alternatief voor een individuele (maatwerk) voorziening in natura. Een voorziening in natura is ondersteuning die rechtstreeks door een zorginstelling wordt geleverd, ook wel ZIN⁹ genoemd.</p>
--------------------	--

⁹Zorg in natura.

Samenvatting beleid	<p><u>De inhoudelijke landelijke kaders</u> Een pgb wordt verstrekt als een budgethouder of zijn vertegenwoordiger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zijn keuze voor een pgb motiveert; • de kwaliteit van de ingekochte voorzieningen voldoende kan borgen; • voldoende in staat is op verantwoorde wijze vorm te geven aan het pgb (regie kan voeren). Denk hierbij aan het in staat zijn om overeenkomsten te sluiten, hulpverleners aan te sturen en aan te spreken op verplichtingen¹⁰; <p><u>Aanvullende uitgangspunten Apeldoorn</u> Wij zien het pgb als een waardevol instrument om <i>vraaggerichte, betaalbare, mantelzorgondersteunende en innovatieve ondersteuning</i> te realiseren.</p>
Resultaten planperiode	Een goed werkend pgb-beleid binnen de kaders van de begroting.
Uitvoeringsagenda	Verder ontwikkelen van beleid gestuurd vanuit de praktijk en waar nodig bijstellen of verder invullen van het huidige geformuleerde beleid.

28. Eigen bijdrage

Korte beschrijving	De gemeente kan volgens de Wmo, naast de eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen, voor het gebruik van een algemene voorziening, met uitzondering van cliëntondersteuning, een vergoeding (bijdrage) van de ingezetene vragen tot maximaal de kostprijs van de voorziening. De landelijke eigen bijdrage regeling is niet van toepassing op de algemene voorzieningen.
Samenvatting beleid	<p>De verwachting bestaat dat (meer) mensen in financiële problemen komen door cumulatie van eigen bijdragen. Daarom wordt een integrale aanpak beoogd, waarin naast het (voormalige) minimabeleid ook de effecten van de Wmo en het afschaffen van landelijke regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten zijn meegenomen (zie onderwerp 23. Sociaal Vangnet).</p> <p>Uitgangspunt binnen de algemene voorzieningen die gesubsidieerd worden is voornamelijk dat er geen eigen bijdrage gevraagd wordt. Dit om de laagdrempeligheid van de voorzieningen te garanderen. Wel wordt voor bepaalde zaken aan deelnemers/bezoekers een kostendekkend bedrag gevraagd. Denk hierbij aan zaken als het drinken van een kopje koffie (van bijv. € 0,50) op een ontmoetingsplek, het nuttigen van een maaltijd (van bijv. € 3,50) aldaar of het deelnemen aan een recreatieve activiteit op een ontmoetingsplek (materiaalkosten bijv. € 2,00). Deze eigen bijdrage wordt betaald aan de aanbieder van de voorziening.</p> <p>Onderzocht wordt of de gemeente in 2016 een korting (bijv. met een strippenkaart) kan geven binnen de algemene voorzieningen voor mensen die financiële krapte ervaren, onder andere door cumulatie van de bedragen die gevraagd worden voor consumptieve en recreatieve goederen.</p> <p>Er zal aandacht zijn voor cliënten die na 'het gesprek' met het Wmo-loket doorverwezen worden naar algemene voorzieningen om zo zicht te krijgen of deze bijdrage geen belemmering vormt voor het gebruik van algemene voorzieningen.</p>

¹⁰ *Memorie van Toelichting Wmo*: De aanvrager kan zich ook laten vertegenwoordigen door iemand uit zijn sociale netwerk, een curator, een mentor of een gemachtigde. Het is niet de bedoeling dat de gemeente de kosten van de vertegenwoordiger, zoals een bemiddelingsbureau, financiert; het persoonsgebonden budget is daar niet voor bedoeld. *Memorie van Toelichting Jeugdwet*: Zo moeten de jeugdigen en hun ouders er blijk van geven dat zij over de vaardigheden beschikken om de jeugdhulp die tot de individuele voorziening behoren zelf bij derden in te kunnen kopen.

	<p>In 2015 moet worden gezien of daadwerkelijke kostprijzen het uitgangspunt voor de eigen bijdrage kunnen zijn.</p> <p>In 2015 wordt, o.a. in verband met overgangsrecht voor de eigen bijdrage uitgegaan van normtarieven.</p> <p>Tevens wordt in 2015 de relatie tussen de eigen bijdrage in maatschappelijke opvang en de eigen bijdrage in beschermd wonen tegen het licht gehouden.</p>
Resultaten planperiode	Besluitvorming over kostprijsystematiek, evaluatie Sociaal Vangnet.
Uitvoeringsagenda	Zie onder Samenvatting beleid.

29. Right to challenge

Korte beschrijving	<p>Right to challenge houdt in dat een gemeenschap het recht heeft aan te geven dat zij bepaalde publieke taken over willen nemen. Zij kunnen dan, naast andere aanbieders, ook een aanbod doen.</p> <p>Het right to challenge zoals opgenomen in de Wmo gaat over zorg en welzijns taken. In dit Plan gaan wij uit van de afgrenzing van dit begrip tot het domein van de Wmo.</p>
Samenvatting beleid	<p>We willen burgers ruimte bieden en stimuleren om op te treden als aanbieder van algemene en maatwerk voorzieningen. De gemeente Apeldoorn wil burgers de ruimte bieden en stimuleren om gezamenlijk tot initiatieven¹¹ te komen. In de eerste helft van 2015 wordt onderzocht hoe hier invulling aan kan worden gegeven.</p>
Resultaten planperiode	<p>Ook burgerinitiatieven moeten kunnen inschrijven op algemene voorzieningen en de raamovereenkomst. Het college gaat de mogelijkheden hiertoe onderzoeken. Kwaliteit naar de burger die ondersteuning ontvangt blijft ook heel belangrijk. Om meer ervaring op te doen met dit onderwerp kan overwogen worden te starten met een of meerdere pilots.</p>
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Via de subsidieregeling Wmo worden pilots mogelijk gemaakt om kennis en ervaring op te doen; • Indien nodig geven we daarna een opdracht tot een onderzoek naar burgerparticipatie en de invloed van overheid en instellingen hierop. Eventuele aanbevelingen kunnen worden verwerkt in het te ontwikkelen beleid.

30. Toezicht en handhaving

Korte beschrijving	<p>Op grond van de Wmo 2015 krijgt het gemeentebestuur tot taak toe te zien op de naleving van wat bij of krachtens de Wmo is geregeld. Het wetsvoorstel laat de organisatie en uitvoering van het toezicht vrij. Verplicht te handhaven items zijn de toekenningsprocedure voor maatwerkvoorzieningen, de vaststelling van de hoogte van het persoonsgebonden budget en de kwaliteitseisen die worden gesteld aan de in het kader van de Wmo aan te bieden voorzieningen, waaronder de deskundigheid van de beroepskrachten. Wat betreft de kwaliteit van de voorzieningen wordt in het wetsvoorstel een aantal minimumeisen geformuleerd waaraan in elk geval moet worden voldaan. Daarnaast wordt (onder leiding van de VNG) een landelijke kwaliteitsstandaard opgesteld, die gemeenten als uitgangspunt kunnen hanteren bij het uitwerken van de kwaliteitseisen. Dit onderwerp moet nog nader worden uitgewerkt.</p> <p><i>Fraude: ketenbrede samenwerking, preventie, controle, toezicht, opsporing en sanctionering.</i> Het doel van controle is het signaleren van onrechtmatigheden en hier vervolgens actie op ondernemen.</p>
--------------------	--

¹¹ Bijvoorbeeld de 'premie op actie wijkzaken' en 'civic crowdfunding' zijn manieren om ruimte te bieden aan (kleinschalige) burgerinitiatieven, waarbij (vaak) de overheid veel minder nodig is.

	<p>Gemeenten zijn ook aan zet bij het inrichten van een toezichts- en opsporingsfunctie. Binnen de Inspectie SZW en de FIOD is capaciteit aanwezig om zorgfraudezaken, zowel bij zorg in natura als pgb, aan te pakken. Echter deze capaciteit geldt vooralsnog niet voor het gemeentelijke domein. De vraag is waar gemeenten nu met signalen van fraude naar toe kunnen. Zijn ze aangewezen op de politie, kunnen ze zelf de opsporing organiseren of zijn er andere mogelijkheden, zoals het uitbreiden van de capaciteit van de Inspectie SZW. Dit met het oog op het tijdelijk onderbrengen van een opsporingsfunctie voor de zorg bij de Inspectie SZW.</p> <p>Centraal bij de bovengenoemde wettelijke taken van gemeenten is dat zij hier zelf aan zet zijn. Om deze verantwoordelijkheid goed in te richten, worden de volgende twee bijbehorende activiteiten voorgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modelinrichting gemeentelijke keten: in nauwe samenwerking met de VNG, ZN, Inspectie SZW, OM en FIOD wordt een model gemaakt voor het vormgeven van de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van controle, toezicht, opsporing en sanctionering. Daarnaast is het van belang de bijbehorende randvoorwaarden te beschrijven. Denk hierbij aan integriteit, gegevensuitwisseling, inzetten van bestuurderstoetsen bij en screening van aanbieders en het bijhouden/aanleggen van lijsten met malafide aanbieders/fraudeurs. • het ontvangen van een duidelijke rekening stelt een burger in staat om te controleren of de zorg en ondersteuning a) in voldoende mate is ontvangen en b) of daar het juiste tarief voor in rekening is gebracht. Vervolgens moeten burgers bij vermoedens van fouten en fraude deze ergens kunnen melden. Gemeenten kunnen denken aan het instellen van een meldpunt waar burgers signalen kunnen melden. Gemeenten zouden kunnen kiezen voor één landelijk meldpunt of voor een meldpunt per gemeente (of als tussenvorm: per gemeentelijk samenwerkingsverband). Voor de mogelijkheden om te komen tot een meldpunt wordt, naast de VNG, de samenwerking o.a. gezocht met de Inspectie SZW.
Samenvatting beleid	N.v.t.
Resultaten planperiode	Ingericht toezicht en handhavingsbeleid.
Uitvoeringsagenda	Ontwikkelen kader voor toezicht en handhaving.

31. Calamiteitenregeling / Meldpunt Wmo

Korte beschrijving	<p>Artikel 14 van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Apeldoorn 2015 luidt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het college treft een regeling voor het melden van calamiteiten en geweldsincidenten bij de verstrekking van een voorziening door een aanbieder en wijst een toezichthoudend ambtenaar aan. 2. Aanbieders melden iedere calamiteit en ieder geweldsincident dat zich heeft voorgedaan bij de verstrekking van een voorziening onverwijld aan de toezichthoudend ambtenaar. 3. De toezichthoudend ambtenaar, bedoeld in artikel 6.1, van de wet, doet onderzoek naar de calamiteiten en geweldsincidenten en adviseert het college over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld. 4. Het college kan bij nadere regeling bepalen welke verdere eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening.
Samenvatting beleid	N.v.t.
Resultaten planperiode	Ontwikkelen beleid en operationaliseren van beleid.
Uitvoeringsagenda	Inrichten van een Meldpunt en het ontwikkelen van een meldingssysteem.

32. (Levensbeschouwelijke) keuze aanbieders

Korte beschrijving	In de Wmo is vastgelegd dat cliënten keuzevrijheid hebben van welke organisatie zij ondersteuning krijgen. De gemeente moet hier ruimte toe bieden.
Samenvatting beleid	Bij de inrichting van de Wmo 2015 zijn we uitgegaan van een inclusief beleid. Dit wil zeggen dat bij de subsidiering en inkoop van voorzieningen is geregeld dat er diverse organisaties met specifieke levensbeschouwelijke grondslag zijn gesubsidieerd en gecontracteerd. Mocht dit beleid niet toereikend zijn, dan kan worden uitgeweken naar een pgb.
Resultaten planperiode	Naar het vereiste van de wet voldoende keuzevrijheid creëren voor burgers van Apeldoorn.
Uitvoeringsagenda	Onderzoeken van het vraagstuk en indien van toepassing formuleren van aanvullend beleid.

33. Intergemeentelijke samenwerking

Korte beschrijving	Alhoewel we streven naar een lokaal aanbod van voorzieningen, is het in sommige gevallen efficiënter deze bovenlokaal of regionaal te organiseren. In het algemeen geldt: hoe specialistischer de hulp, hoe kleiner de doelgroep en hoe meer voordelen er zijn de inkoop regionaal, bovenregionaal of zelfs landelijk vorm te geven. Daarnaast is Apeldoorn centrumgemeente voor een aantal taken die vastgelegd zijn in de Wmo. Dus zowel vanuit logica als vanuit opdracht werkt Apeldoorn samen met andere gemeenten. Dit vraagt om veel afstemming en maakt soms ook dat compromissen gesloten moeten worden bij het maken van keuzes.
Samenvatting beleid	N.v.t.
Resultaten planperiode	<p>In de regionale werkgroep Wmo zijn hierover de volgende acties afgesproken:</p> <ul style="list-style-type: none">• Informatie-uitwisseling beleid: organiseer een ambtelijke conferentie waarin er een uitwisseling van kennis over verschillende thema's kan plaatsvinden. Ingeval er behoefte blijkt te bestaan om bepaalde onderdelen gezamenlijk op te pakken, wordt dit inzichtelijk gemaakt en wordt gekeken binnen welk werkverband dat het best kan geschieden.• Bekostiging en inkoop Inkoop 2015 staat in de startblokken en er zijn per regio afspraken gemaakt over de inkoop van de jeugdzorg. Ook voor de inkoop op het vlak van de Wmo wordt in de beide regio's samengewerkt, waarbij we ons richten op inkoop voor 2016 en verder. Opdracht: maak een plan van aanpak en onderzoek de meerwaarde van bovenregionale samenwerking op het gebied van inkoop. Tevens dienen in dit plan de evt. samenwerkingsmogelijkheden/varianten in beeld te worden gebracht.• Solidariteit en verevening Solidariteit tussen gemeenten wordt omarmd. Er is behoefte naar dit thema te kijken. Er zijn verschillende invalshoeken om te kijken naar solidariteit. Vanuit de burger/de zorgvrager, vanuit de beleidsinhoud en vanuit historisch perspectief, immers de Veluwe kent veel zorginstellingen. Opdracht: werk uit op welke onderdelen solidariteit tussen gemeente vorm kan krijgen en geef aan wat dat in de praktijk betekent.• Regiogrenzen Opdracht: maak vanuit strategisch perspectief een wensplaatje voor een congruentie regio voor de beleidsvelden Wmo en Jeugdzorg. Ga verder na welke stappen nodig zijn om tot een zo congruent mogelijke regio te komen.
Uitvoeringsagenda	Mede uitvoering geven aan bovenstaande acties.

34. Samenwerking zorgverzekeraars

Korte beschrijving	<p>De voormalige AWBZ wordt verdeeld over drie wetten: Wmo 2015, Zvw en de Wlz. Gemeenten krijgen een belangrijke rol en verantwoordelijkheid in taken die voorheen bij de zorgverzekeraar, zorgkantoor en provincie waren belegd. De gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo 2015 (waaronder de extramurale begeleiding en beschermd wonen (voormalig AWBZ) en voor de nieuwe Jeugdwet. De zorgverzekeraars krijgen onder meer de verantwoordelijkheden voor persoonlijke verzorging en verpleging (de aanspraak op thuisverpleging) in de Zvw. Dit betekent dat ze een grote verantwoordelijkheid krijgt voor het langer thuis wonen van cliënten en de transformatie van de eerste lijn. De zorgkantoren (conform het huidige representatiemodel) worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wlz. Deze grote veranderingen brengen met zich mee dat zowel de verzekeraars, zorgkantoren als de gemeente de belangrijke financiers en opdrachtgevers worden voor de herziening van de langdurige zorg.</p> <p>In de Wmo 2015 is een samenwerkingsverplichting voor gemeenten met zorgverzekeraars opgenomen. Vanwege de afstemming met andere wetten zoals de Zvw en de Wlz is die samenwerking meer dan ooit van belang. Burgers mogen er geen hinder van ondervinden dat de zorg en ondersteuning in Nederland in verschillende stelsels is ondergebracht.</p>
Samenvatting beleid	Achmea en de gemeenten van de regio Middel-IJssel en Oost-Veluwe (Zutphen, Voorst, Lochem, Brummen, Epe, Heerde, Hattem en Apeldoorn) hebben te kennen gegeven op een aantal punten te willen komen tot afspraken tussen Achmea en de gemeenten.
Resultaten planperiode	Inrichten van een naadloze aansluiting tussen de bovenstaande wetgeving, zodanig dat cliënten een doorlopende lijn van ondersteuning ervaren bij overgang of samenvallen van meerdere financieringsstromen uit verschillende wetten.
Uitvoeringsagenda	<p>Gezamenlijk met partners uitwerking geven aan de volgende thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Positionering van de wijkverpleegkundige; • Eenduidige communicatie naar de burgers; • Interventieteam; • Gezamenlijke wijkaanpak; • Afwenteling nulde, eerste en tweede lijn; • Verbinden preventieve activiteiten; • Gezamenlijk monitoren van effect transities; • Afstemmen inkoopbeleid.

35. Monitoring en effectmeting

Korte beschrijving	<p>Gezien de hoeveelheid middelen die wordt ingezet in het Wmo-beleid is het van belang om goed zicht te houden op de besteding van de middelen en te bepalen wat het maatschappelijk effect van de inzet is. Deze monitoring en effectmeting moet nog worden ingericht. Apeldoorn sluit in ieder geval aan bij de landelijke ontwikkelingen op dit gebied en breidt dit uit met lokale speerpunten. Daarnaast heeft het Rijk aanzienlijk bezuinig voordat de taken naar de gemeenten werden gedecentraliseerd. Dit is een reden te meer om het financiële beslag van de Wmo op de gemeentebegroting zorgvuldig en regelmatig in ogenschouw te nemen.</p>
Samenvatting beleid	In het kader van de monitoring en effectmeting binnen gemeente Apeldoorn heeft Movisie een aanbeveling geschreven voor de inrichting. Uit deze aanbeveling komt naar voren dat het monitoring en effectmetingsbeleid moet bestaan uit een combinatie van 'tellen en vertellen'. Enerzijds dus zaken meten en cijfermatig vertalen,

	anderzijds kwaliteit bepalen door klanten te vragen naar hun ervaring en beleving.
Resultaten planperiode	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaatmeting van de doelen in het beleidsplan; • Ontwikkeling cliëntervaringsonderzoek; • Uitvoeren evaluatie van¹²: <ul style="list-style-type: none"> • het functioneren van de ontmoetingsplekken (voldoen in de zin van ondersteuning van de plekken per stadsdeel); • een kritische evaluatie van het functioneren van de sociale teams in 2015; • een scherpe foto te maken van de sterken en zwakten van het vrijwilligersnetwerk en de mantelzorg rond oude en nieuwe zorgtaken; • een tussenstand in het inzicht ten aanzien van de meetbaarheid van prestaties en effecten van het ingezette beleid.
Uitvoeringsagenda	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen van kader voor monitoring en effectmeting Dit zal niet per decentralisatie apart worden vorm gegeven maar integraal voor het gehele sociale domein in één monitor. De opdracht hiertoe is begin 2015 opgesteld.

Overige onderwerpen

Kwaliteit

Het begrip kwaliteit kent meerdere dimensies en meerdere perspectieven. Kwaliteit is een beleving, hoe wordt de dienstverlening van een zorgaanbieder door de cliënt ervaren? Veel zorgaanbieders hebben een kwaliteitshandboek of een kwaliteitskeurmerk. Kwaliteit kan dus ook zijn het waarborgen van een zorgvuldige werkwijze. Sommige aanbieders blinken uit in creatief maatwerk, vraaggericht werken en veel aandacht voor de cliënt. Ook dat vinden we kwaliteit.

In het algemeen wordt met kwaliteit aangegeven of eigenschappen van een product of dienst overeenkomen met wat ervan verwacht wordt. In dit hoofdstuk gaat het om de kwaliteit van begeleiding. Wat kwaliteit van begeleiding is, kan vanuit meerdere perspectieven bekeken worden en kan per perspectief verschillen. In ieder perspectief spelen mogelijk andere verwachtingen.

We onderscheiden de volgende drie perspectieven:

1. Het cliëntperspectief;
2. Het perspectief van de gemeente en
3. Het perspectief van de zorgaanbieder

De volgorde waarin deze perspectieven staan, is niet willekeurig, het cliëntperspectief staat op de eerste plaats omdat de cliënt centraal staat. Ten tweede is het de gemeenteraad die bepaalt welke uitgangspunten vanuit cliëntperspectief binnen het gemeentelijk beleid en de financiële kaders passen. Tot slot zijn het de zorgaanbieders die de daadwerkelijke begeleiding bieden.

Voor de ondersteuning vanuit de Wmo kan gedacht worden aan de volgende kwaliteitscriteria:

- De cliënt staat centraal, er is voldoende tijd en aandacht en we werken vraaggericht;
- Er is optimale keuzevrijheid voor de cliënt *binnen* de financiële mogelijkheden/kaders;
- Ondersteuning in de vorm van maatwerk is doelmatig en betaalbaar;
- Ondersteuning zet zoveel mogelijk in op (het creëren van) eigen kracht, eigen sociaal netwerk, mantelzorg, informele zorg en algemene voorzieningen;
- Ondersteuning wordt wijkgericht aangeboden, is systeemgericht (gericht op het hele gezin en zijn omgeving) en integraal (omvat meerdere leefgebieden);

¹²Aanbeveling rekenkamercommissie september 2014

- Begeleiding is resultaatgericht en gericht op het bereiken van maatschappelijke effecten. In het begeleidingsplan worden per cliënt afspraken gemaakt over de te bereiken doelen.

Deze criteria zijn meegenomen in de subsidieverordeningen en de raamovereenkomsten van de gemeente Apeldoorn. Daarnaast heeft de VNG een basisset kwaliteitseisen voor zeer kwetsbare burgers ontwikkeld. Deze basisset is ook, zij het in wat andere bewoordingen, opgenomen in de raamovereenkomsten.

Met de Wmo 2015 en de nieuwe verhoudingen in het veld moeten we toe naar een andere manier van sturen, meer gericht op:

- de maatschappelijke effecten, dit gaat over subsidies nadrukkelijker en gericht inzetten om gemeentelijke beleidsdoelen te realiseren;
- een duidelijke positie voor de inwoners in de probleemdefinitie, verantwoording en de evaluatie van beleid;
- effecten in plaats van uitvoeringsprestaties en activiteiten van subsidieontvangers (algemene voorzieningen) en maatwerk aanbieders;
- samenwerken vanuit vertrouwen en maatschappelijke partners ruimte geven om vanuit eigen inzicht en professionaliteit te kunnen werken;
- een duidelijke rolverdeling: de gemeente gaat over het 'wat' en partners over het 'hoe' en
- een andere manier van verantwoorden.

Al in de inleiding is aangehaald dat het tempo van ontwikkelingen enorm is toegenomen. Oude manieren van verantwoorden voldoen hierdoor niet meer, enerzijds door de manier waarop deze verantwoording wordt afgelegd (veelal budgettair gericht en kwantitatief), anderzijds door de lange tijdslijn die we hanteren bij het verantwoorden. De taken van de Wmo zijn op de gemeente af gekomen zonder duidelijk beeld van de uitkomsten die we over een paar jaar kunnen verwachten. We hebben nog onvoldoende zicht op onze meest kwetsbare burgers en er zijn enorme financiële risico's gemoeid met de gekozen inrichting. Het is dus zaak dat we tijdig bekijken wat de effecten van beleidskeuzes en uitvoeringsprotocollen zijn op zowel burgers als budgetten. We werken dan ook toe naar een jaarlijkse cyclus van verantwoording en bijstelling van beleid en budget.

In het advies van de rekenkamercommissie wordt aangegeven beleidskaders op te stellen waarin meer wordt gestuurd op maatschappelijk effect dan op verrichtingen en prestaties van instellingen. Dit past bij de gedachtelijn dat de gemeente vooral verantwoordelijk is voor het waarborgen van de kwaliteit van dienstverlening. Een belangrijk maatschappelijk effect dat we beogen is een verschuiving van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen.

Privacy

Dit onderwerp is uitvoerig in rijksregelgeving vervat. Onze gemeente zal deze nauwgezet uitvoeren. Dit vergt geen nadere beleidskeuzes van de gemeente en zal in beleidsontwikkeling als aspect worden betrokken. Er is inmiddels een aantal protocollen ontwikkeld. De gemeenteraad heeft op 9 april 2015, naar aanleiding van het collegebesluit Jaarverslag Beveiliging en Privacy 2014 (van 18 maart 2015) over dit onderwerp gesproken. Hierbij was ook het collegebesluit Privacybeleid gemeente Apeldoorn CJG en Sociale Wijkteams (van 6 januari 2015), het concept convenant Sociale Wijkteams en het Reglement verwerking persoonsgegevens Sociaal Wijkteams Apeldoorn gevoegd.

Bijlage 2 Overzicht beleid en regelgeving

Beleid

- Sociaal strategische visie “Betrokken actief Apeldoorn 2020” (2001)
- Kadernota Wmo (2007)
- Participeren in de Civil Society (2010)
- Nota sluitende buurtaanpak (2010)
- De gekantelde verordening Wmo (2010)
- Bestuursakkoord ‘Door!’ (2011)
- Voorjaarsnota 2011
- Zomernota 2012
- Vrouwenopvang en geweld in afhankelijkheidssituaties, ‘De onmacht voorbij’ Weerbaar en beschermd 2012 t/m 2015
- Kadernota Begeleiding (2013)
- Nota ‘Op uw gezondheid’ (2013)
- Nota Welzijn (2013)
- Uitgangspuntennotitie pgb (2014)
- Kadernota Huishoudelijke Hulp
- Regeling schoonmaakhulp (2014)
- Nota toegang en toeleiding (2014)
- Nota Sociale Wijkteams (2014)
- Kadernota sociaal vangnet ‘voor elkaar’ (2014)

Regelgeving

- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
- Jeugdwet
- Wet op passend onderwijs
- Wet publieke gezondheid

- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Apeldoorn
- Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Apeldoorn

- Subsidieregeling algemene voorzieningen 2015

- Raamovereenkomst Maatwerkvoorzieningen Wmo 2015
- Raamovereenkomst Maatwerkvoorzieningen Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen GGZ

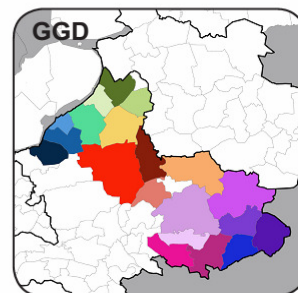
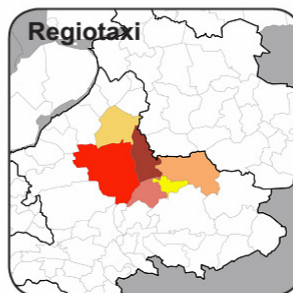
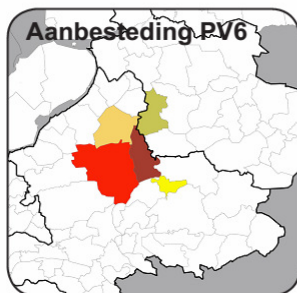
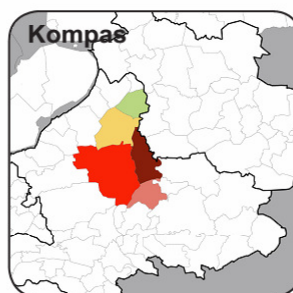
Overig

- Notitie “Risicomanagement Decentralisaties in het sociaal domein” (2014)
- Rapport van de Rekenkamercommissie Apeldoorn, ‘De kanteling als kompas’ (2014)

Bijlage 3 Overzicht van relevante regio's

REGIONALE SAMENWERKINGSVORMEN ZORG + WELZIJN

- Apeldoorn
- Brummen
- Deventer
- Epe
- Lochem
- Voorst
- Zutphen
- Heerde
- Harderwijk
- Putten
- Ermelo
- Nunspeet
- Oldenbroek
- Elburg
- Hattem
- Bronckhorst
- Berkelland
- Oost Gelre
- Winterswijk
- Aalten
- Oude IJsselstreek
- Montferland
- Doetinchem

Bijlage 4 Aanbevelingen Rekenkamercommissie Apeldoorn

In september 2014 heeft de rekenkamercommissie Apeldoorn aan de gemeenteraad een rapport aangeboden met als titel "De kanteling als kompas".

In dit rapport, dat een onderzoek naar sturing zorg en welzijn in Apeldoorn bevat, doet de commissie een achttal aanbevelingen aan de gemeenteraad. Drie van deze aanbevelingen zijn eveneens aan het college van burgemeester en wethouders gericht.

Aanbeveling 1:

Neem bij toekomstige kaderstelling en controle op nieuwe taken in het sociale domein het burgerperspectief standaard in het denken mee (aanbeveling aan de gemeenteraad).

= Uitvoeringsagenda nr. 35

Aanbeveling 2:

Ontwikkel in de toekomst beleidskaders (voor zorg en welzijn) waarin de raad meer stuurt op maatschappelijke effecten dan op verrichtingen en prestaties van instellingen en waarbij de ervaringen van burgers zwaar meewegen in de effectbeoordeling.

= Uitvoeringsagenda nr. 35

Aanbeveling 3:

Formuleer heldere randvoorwaarden voor het functioneren van de sociale wijkteams; zorg bij de definitieve start van het werk van de sociale wijkteams, najaar 2014, voor een duidelijke prioriteitstelling bij de inzet van de teams (capaciteit in relatie tot de grootte van de stadsdelen en ambities), voor de inschakeling van wijkbewoners en voor een goede afstemming met het eigen gemeentelijke backoffice (Wmo-loket en Activerium), de CJG's en de belangrijkste professionals in de wijken, vooral de huisartsen en de wijkverpleegkundigen (aanbeveling aan het college en de gemeenteraad).

= Uitvoeringsagenda nr. 20

Aanbeveling 4:

De rekenkamercommissie adviseert raad en college begin 2016 een evaluatie uit te voeren op ten minste de volgende punten (aanbeveling aan gemeenteraad en college):

- a. het functioneren van de ontmoetingsplekken (voldoen in de zin van ondersteuning van de plekken per stadsdeel);*
- b. een kritische evaluatie van het functioneren van de sociale teams in 2015;*
- c. een scherpe foto te maken van de sterkten en zwakten van het vrijwilligersnetwerk en de mantelzorg rond oude en nieuwe zorgtaken;*
- d. een tussenstand in het inzicht ten aanzien van de meetbaarheid van prestaties en effecten van het ingezette beleid.*

De evaluatie is gericht op het formuleren van leer- en verbeterpunten en zo nodig keuzes of bijstellingen die de raad in zijn kaderstelling (inhoud, budget en proces) kan maken, inclusief het formuleren van heldere, SMARTe beleidsdoelstellingen in kadernota's en begrotingen (aanbeveling aan gemeenteraad en college).

= Uitvoeringsagenda nr. 11, 12, 13, 35

Aanbeveling 5:

Vraag het college een realistisch uitvoeringsplan voor de (her)indicaties AWBZ-Wmo waarbij de gemeente consequent vasthoudt aan de koers van de kanteling en realistisch en zorgvuldig de indicatiegesprekken uitvoert (aanbeveling aan de gemeenteraad).

= Uitvoeringsagenda nr. 26

Aanbeveling 6:

Vraag het college inzicht op welke wijze de gemeente invulling geeft aan de wettelijke vereiste onafhankelijke cliëntenondersteuning bij de behandeling van de hulpvraag en toekenning van een ondersteuningsaanbod. Overweeg om de Wmo-raad vanuit het

*cliëntenperspectief een extra rol te geven in het toezicht op de uitvoering van de keukentafelgesprekken (herindicaties)(aanbeveling aan de gemeenteraad).
= Uitvoeringsagenda nr. 9*

Aanbeveling 7:

*Nodig het college uit aan te geven op welke wijze – budgettair en anderszins – in de komende transformaties (3D) meer ruimte geboden kan worden voor innovatie en experimenteren (aanbeveling aan de gemeenteraad).
= Uitvoeringsagenda nr. 29*

Aanbeveling 8:

*Geef de kanteling in vergaande vorm een kans door een uitnodigende en faciliterende houding van de gemeente tegenover burgerprojecten ('right to challenge' van burgers) (aanbeveling aan het college).
= Uitvoeringsagenda nr. 29*

Bijlage 5 Lijst gebruikte afkortingen (alfabetische volgorde)

Algemene voorziening

Aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning

AWBZ

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

CAK

Centraal Administratie Kantoor

CIZ

Centrum Indicatiestelling Zorg

CJG

Centrum voor Jeugd en Gezin

CMO

Centrum voor Maatschappelijke Ondersteuning

CER

Compensatie Eigen Risico

3D

Drie Decentralisaties: decentralisatie AWBZ-extramurale Begeleiding, AWBZ-extramurale Persoonlijke Verzorging, decentralisatie Jeugdzorg, decentralisatie Participatiewet

FIOD

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst

GGz

Geestelijke Gezondheidszorg

HV / HH

Huishoudelijke Verzorging / Huishoudelijke Hulp

Maatwerkvoorziening

Op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningsaanpassingen of andere maatregelen ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang

MEE

Ondersteunende organisatie voor iedereen met een beperking

MPB

Meerjaren Programma Begroting

Ministerie van VWS

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

NAH

Niet Aangeboren Hersenletsel

OM

Openbaar Ministerie

Pgb

Persoonsgebonden budget

SBA

Sluitende Buurtaanpak

SW bedrijven

Sociale Werkvoorziening bedrijven

SWT

Sociaal WijkTeam

VNG

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

V&V

Verzorging en Verpleging

Wlz

Wet langdurige zorg

Wmo 2015

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Wtcg

Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten

Wvg

Wet voorzieningen gehandicapten

Wwnv

Wet werken naar vermogen

ZIN

Zorg in Natura

Zvw

Zorgverzekeringswet

Zzp

Zorgzwaartepakket

Zzp

Zelfstandige zonder personeel